

DARBININKAS

LV NO. 60

SECOND CLASS
Postage paid at Brooklyn, N. Y.

ANTRADIENIS - TUESDAY, RUGSEJIS - SEPT. 22, 1970

910 WILLOUGHBY AVE.
BROOKLYN, N. Y. 11221

10 CENTU

Jau susipainiojo Jordane prasidėjęs civilinis karas

Visiems apie jo galimybes kalbant ir visokius spėjimus kombinuojant, bet niekam nieko rimtesnio nedarant, iškrito iš debesų Jordano civilinis karas. Kai jis tapo realybe, visi ir visur surimtėjo, nes po penkių dienų jis pasirodė galįs tapti rimtu dalyku.

Mokės tol, kol bus naftos

La Paz. — Bolivijos vyriausybė sutiko sumokėti Gulf Oil Co. (JAV bendrovės padalinys) 78,622,171 dol. kompensacijos už jos Bolivijoje nusavintą turtą. Toji suma bus išmokėta per 20 metų, pradedant mokėti 1973. Procentai už tą sumą nebus mokami. Gulf turi perleisti visas įmones ir įteikti visus operacijas liečiančius dokumentus. Gulf lieka atsakinga už parūpinimą visų medžiagų dujotiekio linijai iš Bolivijos į Argentiną nuvesti.

Kompensacija bus mokama iš 25 proc. pelno, gauto realizuojant trijų naftos laukų gamybą. Jeigu tie šaltiniai išsekų kompensacijos mokėti nebaigus, tai Bolivijos vyriausybė neįpareigojama tęsti kompensacijos mokėjimą iš kitų pajamų. Nuo dabar Bolivijos naftą užsienyje pardavinės viena Ispanijos bendrovė. Ikiol tuo rūpinosi Amerikos Gulf.

— Sovietų Luna-16 nuleista ant Mėnulio "minkštai", tai yra atsitrunkdama į Mėnulio paviršių nesudūžo, bet nutūpė patogiai ir pradėjo siųsti į Žemę labai aiškias fotografijas. Ji nusileido tokioje vietoje, kur amerikiečiai dar nėra buvę.

Suenens už antrą Jeruzalės konciliją Moterys nebenori vyriškos teologijos

Bruselis. — Čia ką tik pasibaigė pasaulinis kongresas, bandęs pradėti smagstyti gaires Katalikų Bažnyčios ateitį. Dalyvavo apie 200 teologijos specialistų ir apie 700 kitų mokslo šakų stebėtojų. Jų tarpe buvo ir mažas būrys nekatalikų. Kongresą organizavo tarptautinis teologijos žurnalas Concilium, švenčias penkių metų amžiaus sukaktį.

Kongresą atidarė Belgijos primas kard. Suenens, pažymėdamas tarp kitko, kad jau laikas ruošti kitam Bažnyčios periodui — kitam Ekumeniniam Susirinkimui, kuriame būtų atstovaujamos visos krikščionių

tradicijos: Romos katalikybė, Rytų ortodoksija ir Protestantizmas.

Anot jo, tas susirinkimas turėtų vykti Jeruzalėje, krikščionybės gimimo vietoje, kur įvyko ir pirmasis Jeruzalės Susirinkimas 50 metais po Kristaus gimimo. Tame susirinkime susikirto apaštalių Petro ir Pauliaus pažiūros dėl Kristaus evangelijos skelbimo apimties.

Apaštalas Petras manė, kad Kristaus evangelija skelbtina tik žydams, Paulius gynė savo nuomonę, kad ji skelbtina ir žydams ir pagonims. Laimėjo apaštalas Paulius ir tapo pagonių apaštalu. Ta pačia proga kard. Suenens pareiškė, kad jau matas artėjant visų krikščionių vienybė.

Kongreso rengėjams buvo prikišta, kad jis organizuotas nedemokratiškai, iš anksto parinkant temas ir lektorius bei suredaguojant rezolucijas, tačiau priekabių bandė ieškoti ten, kur jų nebuvo, nieko negalėjo laimėti tokia reikale, kuri negali būti paremta suverniu.

Buvo protesto balsų ir iš moterų, kurioms nusibodo vyriška teologija. Toks būrys yra Vokietijoje, jau susiorganizuotos rimtai kovai už moterų balsą ir katalikų Bažnyčios reikalus sprendžiant. Kelios moterys buvo pakviestos ir minėtam suvažiavimui, bet anam būriui to dar neužteko.

Kard. Suenens, Belgijos primas, jau kalba apie naują Bažnyčios Susirinkimą, suaukštinant Jeruzalėje

Isimaisė Sirija, paslaugas siūlo Libija ir Alžyras

Besirengdamas sustiprinti Jordano vyriausybės padėtį prieš teroristų įsitrašimą, karalius Husseinas paleido civilinių vyriausybę ir naują sudarė iš kariškių. Tuojau buvo paskelbtas karo stovis, kuris suvaržė daug teroristinių grupių karinio pobūdžio laisvę. Tie greitai atsispindėjo, kad atėjo paskutinė valanda imtis rizikingo sprendimo: pašalinti karalių arba atsisakyti kovos prieš Izraelį tokia forma, kuri dabar naudojama. Ir teroristai atidengė ugnį prieš Jordano kariuomenę.

Pirmieji susirėmimai prasidėjo sostinėje Ammane. Po trijų dienų buvo skelbiama, kad ten padėtį kontroliuoja Husseino kariuomenė. Karalius paskelbė trumpas paliaubas, kad būtų galima surinkti žuvusius ir sužeistus. Ta proga sukilėliai buvo raginami padėti ginklą. Paliaubos buvo labai

Karas sutrukdė įkaitų laisvinimą

Civiliniam karui Jordane prasidėjus, nutrūko derybos dėl paleidimo įkaitų, paimitų iš teroristų pagrobimų ir susprogdintų trijų lėktuvų.

Tarpt. Raudonojo Kryžiaus atstovas su naujais JAV, Anglijos, V. Vokietijos, Šveicarijos ir Izraelio įgaliojimais vyko į Ammaną naujų derybų pradėti, bet prasidėjęs karas suvėlino jo atvykimą. Kai jis vargais negalais pasiekė Ammaną, nebuvo žinoma, ar kuo kalbėtis, ne kur yra paslėpti įkaltai. Maskva buvo paprašyta patarti įkaitus laikinai teroristų grupei visus įkaitus paleisti anksčiau siūlytomis sąlygomis, nes niekas nesutiks priimti teroristų sąlygas, kad visi įkaltai būtų laikomi Izraeliais.

Teroristų žinioje dar yra 55 įkaltai, iš kurių 38 yra Amerikos piliečiai. Britams, vokiečiams ir šveicarams buvo sukurta įkaitus atiduoti už jų kalinamus arabų teroristus, bet jie sutiko savo pažadus įvykdyti tik tada, kai bus sutikta paleisti visus įkaitus. Izraelis jau prisidėjo prie anų keturių ir tyliai pažadėjo paleisti neskelbiamą skaičių savo žinioj turimų teroristų belaisvių, jei teroristų vadaai sutiks visus įkaitus paleisti kartu.

Ištardę ir reikalingos medžiagos pasirinkęs Izraelio saugumas paleido visus 450 arabų, kuriuos buvo areštavęs Gazos zonoje ir vakariniame Jordano upės krante po lėktuvų pagrobimo. Teigiama, kad areštuotųjų tarpe rasta teroristų simpatikų, bet nebūta aktyvių teroristų.

Rinkimai buvo geri vyriausybei

Saigonas. — P. Vietname buvo renkama 30 senatorių. Dešimt senatorių buvo išrinkta vienu budistų sąrašu, 20 pateko senatan dviem katalikų sąrašais, kurių vienas aiškiai remia dabartinę Thieu vyriausybę, antras daugiau nepriklausomas. Nauji rinkimai nepakeitė vyriausybės šalininkų svorio — jis ir toliau senate sudaro Thieu šalininkų daugumą.

Budistų aktyvistų grupė pirmą kartą dalyvavo rinkimuose savo atskiru sąrašu. Esama manančių, kad tai padaryta pačios vyriausybės paraginimu — kad parlamento sudėtis daugiau atspindėtų krašto gyventojų sudėtį ir besireiškiančias politines nuomones.

madienio rytą (New Yorko laikui) iš Sirijos į Jordaną įvažiavo stiprus sovietišku tankų dalinys, kurį tuojau pasitiko centurijonai. Sakoma, kad daug jų sunaikinta, o likusieji pabėgę atgal į Siriją. Yra kalbų, kad tankuose sėdėjusios ne Sirijos, bet teroristų įgulos. Ir tankai buvo ne Sirijos, bet Maskvos tiesioginė dovana teroristų vadovybei. Jei tai pasitvirtintų, Maskvos niekšišku darbų sąrašas papildytų dar viena bolševikinės moralės šlykštyne.

Apie vidurienį sekmadienį valstybės sekretorius W. Rogers paskelbė, kad į Jordaną įėjo dvi Sirijos kariuomenės kolonos, kurios greit susitiko su Jordano tankais. W. Rogers Amerikos vardu įspėjo Siriją, kad tas jos veiksmas gali turėti rimtų pasekmių, patarė tuojau pasitraukti. Greičiausia susisiekiama priemone pasinaudojant, Maskva tuojau buvo paprašyta paveikti Sirijos vyriausybę iš Jordano pasitraukti. Kas iš to išeis, anksti dar spėti, nes yra žinoma, kad Maskvos santykiai su Sirija nėra draugiški.

Karas Jordane jau savaitės senumo, bet iki sekmadienio popietės nieko rimtesnio tuo reikalu nebuvo daryta — matyt, laukta kuo pasibaigs Sirijos invazija Jordano teritorijon.

Kariškai pirmus žingsnius padarė Amerikos vyriausybė, pasukdama savo Viduržemio jūrę esančią karo laivyno grupę prie Sirijos, Libano ir Izraelio krantų. Visą peraitį savaitę buvo dažnai kartojama, kad tai pasirengimas išvežti iš Jordano amerikiečius, jei jiems ten pasidarytų nebesaugu. Pereitą šeštadienį popiet jau pradėta užsiminti, kad Amerika įsikiš kariškai, jei Sirija ateis pagalbos teroristams ir Husseino vyriausybei grės pavojus. Ir dar pridėta, kad gali būti atšaukta prez. Nixono kelionė Europon, kad jis galėtų rikiuoti Amerikos užsienio politiką per tą netikėtai atsiradusį pavojingą laikotarpį.

Paskutinės naujienos skelbia, kad su paslauga teroristams jau siūlosi Libija ir Alžyras.

Meir-Nixono pokalbis pašalinęs įtampas Izraeliui pažadėta visokia pagalba

Washingtonas. — Izraelio premjerės Goldos Meir atvykimas pas prez. Nixoną sutapo su Jordano krize, todėl net New Yorko spauda vizitą traktavo labai santūriai.

Bet Goldai ir prez. Nixonui tas susitikimas buvo dramatiškas — juk dviejų geriausių politinių draugų santykius neseniai buvo sujaukęs vienas kitu nepasitikėjimo šešėlis. Šito šešelio pašalinti Golda Meir ir atvyko pas prezidentą Nixoną. Ji prašė leidimo atvykti, sutikimą gavo be ginčų, išvyko laiminga, kad Izraelio-Amerikos santykiai vėl sugrąžinti į senosios atmosferos aplinką.

Visi nesusipratimai dėl Egipto raketų paliaubų zonoje pašalinti. Jos pačios liudijimu, dabar jau abi vyriausybės vienodai galvoja apie tai, kas pa-

liaubų zonos Egipto pusėje vyko pirmąją paliaubų naktį ir kas tebevyksta iki šios dienos.

Bet prez. Nixonui nepavyko gauti premjerės sutikimo sugrįžti prie derybų stalo ir Egiptui neteisėtai į paliaubų zoną įvežtų raketų neištraukus atgal. Čia ji buvusi ne tik kieta, bet ir labai dokumentuotai iškalbinga.

Ji pati liudija, kad Izraeliui pažadėta visa pagalba, kokią tik Amerika gali suteikti. Šia proga ji išaiškinusi prez. Nixonui ir tai, ką reiškia Izraelio "saugios ir apgintos sienos". Didžioji dalis jos pasitarimų vyko su valstybės sekret. Rogers, nes su juo buvo baigti susitarimai apie ūkinę ir karinę padangą.

Didžioji dalis jos pasitarimų vyko su valstybės sekret. Rogers, nes su juo buvo baigti susitarimai apie ūkinę ir karinę padangą.

Izraelio premjerė Golda Meir ir prez. Nixonas, abu dramatiškai rimti, išaiškino atsiradusius nesusipratimus ir grąžino santykius atgal į nuosirdumo ir pasitikėjimo atmosferą. Golda jau grįžo namo.

Maskva ir satelitai nugalėjo Ulbrichtą Sutikęs naikinti V. Berlyno izoliaciją

Sovietų europinių satelitų šaltiniais pasiremiant norima manyti, kad Varšuvos pakto narių vyriausybė ir kompartijų galvos ne tik vieningai pritarė V. Vokietijos-Rusijos nepuolimo paktui, bet ir išgavo R. Vokietijos Ulbrichto pritarimą, kad V. Berlyno izoliacija būtų panaikinta, pašalinant visas iškio prieš jį vartotas spaudimo priemones.

R. Vokietijos Ulbrichtas nusileidęs Maskvos spaudžiamas — pažadėjęs atleisti varžtus nuo V. Berlyno

Tai įvyko rugpjūčio 20, kada buvo sukviešti Maskvon visi Varšuvos pakto nariai Vokietijos-Rusijos pakto pasirašius. Ryšium su tuo paktu Maskva turi savo slapty tikslų, kurių tikriausiai kitiems nepasakė, bet ji žino, kad tas paktas nebus Bonnoje ratifikuotas, jei V. Vokietijos susisiekiama su Berlynu bus trukdomas, jei jis, pasilikdamas atskiru politiniu vienetu iki taikos sutarties, nebus laikomas de facto V. Vokietijos dalimi kasdieninio gyvenimo reikaluose — ūkiškai, monetariškai, kultūriškai.

Nori santykių su Bonna ir visi Maskvos europiniai satelitai, kuriuos Ulbrichtas iškio pajėgė, Maskvos padedamas, susabotuoti. Po pasitarimų paskelbtas komunikatas buvo labai trumpas, bet jame yra vienas Ulbrichto pralaimėjimą diplomatinę kalbą fiksuojas sakiny: "Vakarų Berlynas nuo šiol turi būti ne politinės įtampos, bet politinio atoslūgio vieta".

Bet tai yra tik viena Berlyno izoliacijos dalis — jo santykiai su V. Vokietija ir kitom valstybėm. Bonnai labiausiai rūpi kita dalis — V. Berlyno santykiai su R. Vokietija. Komunikatas tuo reikalu nieko nesako, bet to susirinkimo dalyviai tvirtina, kad Ulbrichtas ir toje srityje pasižadėjęs būti "sukalbamas ir realus".

Pirmąjį problemų kompleksą turi sutvarkyti JAV, Anglijos, Prancūzijos ir Rusijos atstovai, kurie derybas tuo reikalu jau yra pradėję, tik posėdžiai buvo nutraukti laukiant derybų pabaigos dėl nepuolimo pakto. Jie vėl bus atnaujinti už kelių dienų. Antrąją dalį turės tvarkyti abiejų Vokietijų vadai, kurių ryšiai tuo reikalu irgi užmezgti. Visa problema, taip kaip ją supranta vakariniai vokiečiai, suvestina į vi-

eną klausimą: ar tik vos vos praversti. Antrąjį išeitį negyvenimiška — jei viena koja įlindo, ji padarys vietą kitai. Pirmoji pavojinga, bet ji greičiausiai laimės, nes visai R. Europai plačiai bendradarbiaujant su V. Vokietija ūkio srityje, negalės nuo to atsisakyti ir R. Vokietija, jei nenorės ūkiškai suskursti. Todėl esama net galvojančių, kad varžtų atleidimo pradžia padarys pats Ulbrichtas, kad pademonstruotų R. Vokietijos suverenumą.

BRANDTO ATSAKYMAS VLKUI

Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas ir savo š. m. liepos mėn. 30 d. raštą Federalinės Vokietijos kancleriui Willy Brandt'ui š. m. rugsė-

lio 7 gavo Fed. Vokietijos užsienio reikalų ministerijos atsakymą. Jo tekstas:

"Su tikra padėka tvirtinu gavęs jūsų š. m. liepos 30 d. raštą, adresuotą Kancleriui — raštas perduotas atsakyti ministerijai. Turiu jums pranešti, kad Federalinė vyriausybė savo žinomą nusistatymą Baltijos valstybių klausimu nėra pakeitusi".

Tokio turinio atsakymas pasiųstas ir Fed. Vokietijoje veikiančiai Baltų Tarybai ir jos š. m. liepos mėn. 20 d. pasiųstą raštą Fed. Vokietijos kancleriui Bonnoje. (Elta)

— Prancūzijos premjeras

Shaban - Delmas laimėjo rinkimus ir parlamentą Bordeaux mieste ir sugadino politinę karjerą naujam radikalų partijos vadui Schreiber, kuris turėtų trauktis iš politinio gyvenimo, jei norės laikytis savo garbės žodžio.

— Kambodijos pradžios mokyklose pamazū pradės mažinti prancūzų kalbos mokymą, jos vieton įvedant anglų kalbą. Bus ir kitokių programų pakeitimų, nes naujos politinės aplinkybės verčia derintis prie gyvenimo atmainų.

Pittsburgho profesore sovietai išvarė iš Rusijos - už ką?

N. Y. Times vedamajame parašė, kad vienas kultūrinis mai-
nų narys amerikietis iš Sovietų
Sąjungos buvo švartas — jį
apkaltino "chuliganizmu".

Dabar tas pats išvartas —
tikriau: išvartoti — papasako-
jo savo istoriją per Pittsburgho
radiją, televiziją, spaudą. Tai
Mrs. Ludmila Koehler, Pitts-
burgho universiteto slavistikos
profesorius.

Mrs. Koehler ir jos vyras su
39 amerikiečiais (kaip rašo
Pittsburgh Post-Gazette rugsė-
jo 9) rugpiūčio 2 buvo nuvykę
į jaunimo stovyklą Kryme.
Ten dalyvavo jaunimo iš So-
vietų bei satelitų, iš rytų Vo-
kietijos, vakarų Vokietijos ir
Amerikos.

Stovyklos vadovybė vieną
dieną pasiūlė priimti rezoliuci-
ją prieš "Amerikos imperialis-
tų agresiją Indokinijoje" ir
prieš "Izraelio vyriausybės ag-
resinę politiką". Rezoliucija rei-
kalavo, kad Amerika pasitrauk-
tų ir Izraelis būtų pasmerktas
už "agresiją prieš arabų vy-
riausybes".

"Aš pasakiau, — pasakoja
Mrs. Koehler — kad aš nepa-
sirašysiu. O kai aš išverčiau ją
(rezoliuciją) mūsiškei grupei,
jie buvo pasipiktinę."

Mrs. Koehler pasakiusi sto-
vyklos vadovybei, kad visi a-
merikiečiai pasirašyti atsisakė
ir kad jie reikalavo leisti ir
jiems pasakyti savo nuomones
kitame susirinkime. Jai buvo
pažadėta, kad du iš amerikie-
čių grupės galės kalbėti. Bet to
nebuvo padaryta. Stovyklos va-
dovybė staiga paskelbė, kad re-
zoliucija priimta vieningai. "Ta-
da aš protestavau, kad jie už-
miršo duoti dviem amerikie-
čiams kalbėti. Aš mėginau pa-
aiškinti, kodėl mes nepatenkin-
ti. Sakiau: jūs sakotės kalbą vi-
so pasaulio jaunimo vardu, bet
jūs neturite čia jokio jaunimo

Ar žinai, kad

Kai Atstovų Rūmai nutarė
(350:15) moterų ir vyrų teises
ir atlyginimus tuose pačiuose
darbuose sulyginti, tai pris-
minta, kad esama įstatymų, ku-
rie gali atrodyti keisti. Pv.:

— Utah įstatymai draudė
moteris priimti į tokias tarny-
bas, kur reikia kilnoti daugiau
kaip 15 svarų (tiek kaip 6 mė-
nesių kūdikis);

— Massachusetts įstatymas
moters pajėgumą padidino —
svorį nustatė iki 50 svarų.

— Kalifornijos įstatymai
draudė išteklėjusiai moteriai
leisti į savarankišką biznį be
teismo leidimo.

— Kai kuriose valstijose mo-
teris galėjo būti restorane pa-
daveja, bet jokių būdu ne
"bartenderis".

O kam ji nepasirašė rezoliucijos dėl Indokinijos, Izraelio ir dar drįso viešai protestuoti

atstovo iš didžiausios pasaulio
valstybės — Kinijos". Aš spy-
riau vienam iš asmenų, kurie
mėgino nutraukti mane į šalį,
šaukdamą jiems, kad manęs ne-
liestų. Tom Abbott (Pittsbur-
gho universiteto senjoras iš
Greenfield) stojo man į pagal-
bą. O vienas studentas ameri-
kietis anarchistas šūktelėjo
"Heil Hitler!" Pasakiau jį tai:
"Jūs esate sovietiniai fašistai".

Kai tą vakarą ji ėjusi į savo
būstinę, "tamsios figūros pri-
ėjo prie manęs, spaudė man

ranką, tapšnojo per petį. Vie-
na mergaitė vengrė drebedama
mane pabučiavo".

Mrs. Koehler atsisakė rašyti
savo išpūdžius apie stovyklą.
Jai buvo pasakyta, kad iš sto-
vyklos neišvyktų, paskui ji bu-
vo nuvežta į policijos nuovadą
apie dešimt mylių nuo Soči
miesto.

"Rusų pulkininkas leitenan-
tas sakė, kad aš esanti kalta
dėl chuliganizmo ir už tai ga-

liu pakliūti į kalėjimą. KGB
slaptoji policija aiškino turinti
19 kaltinimų dėl mano elgesio.

"Aš sakiau: man visai nerūpi
jūsų netikrų liudininkų melai!
Atsisakiau pasirašyti ar para-
šyti pareiškimą. Tada jie pasa-
kė mane ištremia, ir aš turin-
ti išvykti iš Sovietų Sąjungos
per 24 valandas. Patikrinę ma-
no daiktus, nugabeno mane į
aerodromą, įsodino į lėktuvą,
kuris skrido į Budapeštą".

Atėitinių Federacijos vadas prof. J. Pikūnas įteikia S. Šalkauskio vardo premiją prof. Simonui Sužiedėliui
atėitinių jubiliejinio kongreso iškilmingo posėdžio metu. Nuotr. Z. Degučio

KAIP LIETUVOJ MOKYTOJAI LEIDŽIA LAISVALAIKĮ?

Kaip okup. Lietuvos mokyto-
jai praleidžia laisvą laiką? Tai
klauskas, kuris buvo parūpęs
"Tar. Mokytojų" bendradar-
biui ir kom. partijos Sovietų
S-jės visuomeninių mokslų aka-
demijos aspirantui Kazui Va-
lanciuui.

K. Valancius dirbo Telsių ra-
jono partijos komitete, propa-
gandos ir agitacijos sk. vedėju.
I jo pateiktą klausimą "Kaip jūs
praleidžiate laisvą laiką", atsakė
Telsių rajono 492 mokyto-
jai.

Pasirodė, kad vidutiniškai
mokytojo darbo laikas rajone
— 8 valandos 17 min. Buiti-
niam reikalams, neskaitant
vaikų priežiūros, mokytojai vi-
dutiniškai skiria 3 valandas
32 minutes kasdien, o tėvų pa-
reigoms, prižiūrint ir auklėjant
vaikus — 1 valandą 36 min.

Daugiau kaip pusė rajono
moterų mokytojų, t.y. 56,5
proc., kasdien plūša namuose
nuo 3 iki 8 valandų. Esama ir
vyrų, kurie dirba ir prie puodų,
bet tokių tik — 7,3 proc.

Šeštadieniais ir sekmadie-
niais 62,4 proc. mokytojų lais-
valaikį praleidžia savo bute,
tvarkydami ūkinius ir buiti-
nius reikalus. Tik 30,5 proc. pe-
dagogų šį laiką skiria kultūri-
niams renginiams, išvykoms,
savišvietai, sportui ir pan.

Net 27,8 proc. visu ap-
klaustų mokytojų rečiau kaip
kartą per mėnesį skirdavo dė-
mesį vad. "visuomeniniam dar-
bui". Kasdien tokiu darbu užsi-
iminėjo vos 7,5 proc. pedago-
gų, 39,8 proc. — keletą kar-
tų per savaitę, 18,5 proc. — ke-
letą kartų per mėnesį.

Savišvieta neužsiiminėjo 13
proc. apklaustųjų, o 17,9 proc.
neatsakė į šį klausimą. Laik-
raščius kasdien skaito 91,1 pr.
vyrų mokytojų ir 96 proc. mo-
terų.

55,5 proc. mokytojų kasdien
skaito knygas, 25,6 proc. — ke-
letą kartų per savaitę.
Kaip liudija Telsių raj. ap-
klausinėjamai, uolėsnes knygų
skaitytojos — moterys. Kas-

dien į rankas knygą ima 58,7
proc. moterų mokytojų. Tuo
tarpu vyrai labiau prisirišę prie
žurnalų. 62,4 proc. mokytojų
sekė radijo laidas, jomis nesid-
domėjo tik 6,1 proc. mokyto-
jų.

Kino teatrui — mokytojų dė-
mesio verta pramoga. 34 proc.
mokytojų kine atsilanko kartą
per savaitę ar dažniau. Tačiau
... palyginti rečiau lankomi
teatrui ir koncertai, svarbiau-
sia dėl to, kad apklaustieji —
kaimo gyventojai.

Sokius reguliariai lanko 13
proc. apklaustųjų, mėgsta "pa-
sižmonėti" — net 85,4 proc.
53,5 proc. mokytojų pasisakė
laikas nuo laiko atsilanką res-
toranuose, kavinėse, pasėdį
prie taurelės draugų būrelyje.

Iš 53,5 proc. išgeriančiųjų
39,02 proc. vartoja alkoholinius
gėrimus rečiau kaip kartą per
mėnesį. 33,9 proc. vyrų ir 50,3
proc. moterų pasisakė apskri-
tai nevartoją alkoholio arba ge-
rią labai mažai. (Elta)

KAS AUTORITETAS JAUNIMUI

Tema — inteligentas, inteli-
gencija vis dar tebesvarstoma
okupuotos Lietuvos spaudos
puslapiuose. Neseniai iškeltas
vienas būdingas bruožas: moks-
leiviai teigia, kad jiems dau-
giausia įtakos daro ne tėvai,
ne giminės, bet — įstaigos va-
dovas ar kitas atsakingas as-
muo. Druskininkų vasarvietėje
atlikti apklausinėjamai tų moks-
leivių tarpe, kurie pradėjo dirbt
į įmonėse ar kitur.

Kas gi paaiškėjo? 75 proc.
moksleivių pradėjo dirbti, no-
rėdami būti savarankiški. Di-
džiausiu autoritetu 66 proc.
moksleivių laiko įstaigos vado-
vą. Kiti sektini pavyzdžiai:
anksciausiai darbinę moksleivių
draugai, be to — tie, kurie lai-
ko bendrą madą ar elgesį ir
vos 12 proc. elgiasi taip, kaip
tėvai jiems buvo nurodę.

(Elta)

Laikraštis rašo, kad Mrs.
Koehler esanti gimusi Rusijo-
je, Amerikos pilietybę gavusi
1954. Dabar yra Pittsburgho
universiteto slavistikos profes-
orius.

Darbininko skaitytoja V. K.
(kuri atsiuntė minėto laikraš-
čio iškarpą) sakosi paskambinu-
si prof. Ludmilai Koehler ir
pasveikinusi dėl jos pareiški-
mų per radiją, televiziją, spau-
dą. Mrs. Koehler pasirodė esan-
ti iš Latvijos, kur buvusi mo-
kytoja.

"Aš neturiu blogų jausmų
rusų tautai — sakė ji viešai
— bet kalba su Sovietų vyriausy-
be turi būti kieta ir agresy-
vi".

OKUPUOTOJE LIETUVOJE STUDENTAI VASAROS DARBUOSE

Okup. Lietuvoje jau 20 me-
tų organizuojamos studentų
darbo ir poilsio stovyklos. Jų
pradininkas — Kauno politech-
nikos institutas. Kai kurios sto-
vyklos veikia kolchozuose —
šiais metais, kaip "Komj. Ties-
sa" skelbė, studentai tokiose
stovyklose statė kaimo mokyk-
las.

Pernai instituto studentai dir-
bo Altajaus krašte — ir šiais
 metais i tą autonominę sritį
išvyko du būriai po 50 studentų.
Lietuviai studentai vyksta
į stovyklas dirbti statybose ir
pan., ir jį kai kurias vad. "so-
cialistines" Europos šalis, kaip
Vengriją ar Lenkiją. Lietuviai,
atsilpygindami, Lietuvon stovyk-
lauti kviečia įvairių kraštų stu-
dentus — statybinius ir p.
šiais metais tokia tarptautinė
studentų stovykla rengiama
Elektrėnuose. Joje stovyklaus
lenkai, bulgarai ir vengrai.

Šią vasarą Lietuvoje veikė
ir trys tarptautinės stovyklos,
kuriose, be lietuvių studentų,
dalyvauja ir "socialistinių ša-
lių" studentai. Jų buvo trys:
viena Druskininkuose, kitos
dvi — Greifswalde (Rytų Vo-
kietijoje) ir Krokuvoje (Lenki-
joje).

Komjaunimo Centro komite-
to plenume Vilniuje, šią vasa-
rą kalbėjęs CK pirmasis sekre-
torius V. Morkūnas pažymėjo
studentų vasaros darbo ir poil-
sio stovyklų naudą. Tokios
stovyklos — priemonė lie-
tuviškajam jaunimui suintinti i-
vairias Sovietijos sritis, ypač
ten, kur reikalinga darbo jėga.
Ir iš V. Morkūno pranešimo
paaiškėjo, kad "bus dirbama
objektuose, nukentėjusiame
nuo žemės drejbimo Dagesta-
ne, Kalnų Altajuje". Kiek lietu-
vių jaunuolių keliaus į Dage-
staną — nenurodyta. (Elta)

Partija, komjaunimas vis
skatina: keliaukite po kraštą,
pažinkite revoliucines reikš-
mes ir pan. vietas. Bet... vis
dar negana. "Komj. Tiesas"
(geg. 21) pripažino, kad 1969
 metais turistiniuose žygiuose
dalyvavo daugiau kaip 300,000
vaikinių ir merginų. To esą ne-
pakanka, nes apie 400,000...
nedalyvavo jokiam žygyje.
Čia, jau penkeri metai, ypatingai
atsilikę centrai — Jurbarkas,
Biržai, Vilkaviškis.

Be to, komjaunimo organas
dar nepatenkintas, nes "jau-
čiamas vienpusiškumas susižavėji-
mas tik revoliucine ir karine
tematika". Girdi, nepakanka
dėmesys skiriamas "mū-
sų laikų didvyriams", darbo
"didvyriams", stachanovičių
judėjimo pasekėjams ir pan.
(Elta)

Okup. Lietuvos gydytojai at-
rado naują vaistą. Tai "Iofena-
lis", sukurtas Vilniaus Onkolo-
gijos (medicinos, mokslo šaka,
tirianti auglius, navikus) moks-
linio tyrimo instituto, vadovau-
jamo profesoriaus A. Telyčė-
no. (Elta)

SPARTA — Rašomos mašinėlės jv. kalbomis, radio, spalv. TV, complu-
riai, jv. biznio mašinos — pigiausiai. Praneškite kuo interesuojatės ir fir-
mų autentiškus katalogus gausite iš SPARTA sav.: J. L. Giedraitis, 10
Barry Dr. E. Northport, N.Y. 11731. Tel. (516) 757-0055.

ANTANAS J. SĄVELSKIS — lietuvis advokatas — 80-30% Jamaica Ave.
Woodhaven, N.Y. 11421; telef. 296-2060, namų TW 7-3061 (nuo 9 r. iki 9 v.).

J. S. SHALINS-SALINSKAS — Laidotuvių direktorius. 84-02 Jamaica Ave.
(prie Forest P-way Sta.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laido-
tuves. Kopyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

JOSEPH GARSZVA — GRABORIUS, BALSAMUOTOJAS. 2 modernios
kopyčios. 231 Bedford Avenue, Brooklyn, N.Y. 11211; EV 8-9770.

MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME — Moderni kopyčia, Air-con-
ditioned. A. J. Balton-Baltrunas, Licensed Manager and Notary Public. 660
Grand St., Brooklyn, N.Y. 11211; ST 2-5043.

STEPHEN AROMISKIS (Armakauskas) — Graborius-balsamuotojas. Mo-
derni kopyčia. 423 Metropolitan Avenue Brooklyn, N.Y. 11211, EV 7-4335.

BUYUS FUNERAL HOME, Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius. 428
Lafayette St., Newark, N.J. 07105; tel. MARKE 2-5172. Paruošiamos gar-
bingos laidotuves. Modernios kopyčios, oras vėdinamas.

VAITKUS FUNERAL HOME, Notary Public. 197 Webster Ave. Cambridge
Mass. Pranas Vaitkus, laidotuvių direktorius ir balsamuotojas. Moderniška
kopyčia šermentis dykai. Aptarnauja Cambridge ir Bostoną. TR 6-6434.

RIMOS IR JUOZO BRUZŲ vienintelė lietuviška siuntinių įstaiga didžiaja-
me New York, atlieka visus patarnavimus sudarant siuntinius ir užsakant
kitas dovanas į Lietuvą. Greitas patarnavimas — žemos kainos. 370 Union
Ave., Brooklyn, N.Y. Telef. EV 4-4952

JUOZO ANDRUSIO Real Estate, Insurance, Apraudimas gyvybės, namų,
automobilių, baldų ir k. Namų pardavimas, apdraudimas, Income Tax užpil-
dymas, Mutual Funds—pinigų investacijos. Kasdien nuo 9 iki 8 val.; šešta-
dieniais iki 6 v. pp. 87-09 Jamaica Ave., Woodhaven N.Y. 11421, V1 7-4477.

VYTAUTAS BELECKAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St.,
Ridgewood, N.Y. 11227, EV 2-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be
to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prie-
namo kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir
europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai.
Dalia ir Albertas Radziunas, sav. 36-38-40 Stagg St. Brooklyn, N.Y. 11206;
ST 2-5933.

S & G MAISTO KRAUTUVĖ, Antanas Vaitkus, vedėjas. 84-04 Jamaica Ave.
Woodhaven, N.Y. 11421, V1 9-5077; 340 Grand St. Brooklyn, N.Y. 11211, ST
2-4329. Papigintom kainom primame užsakymus vestuvėms ir pobūviams.
Pristatom ir namus liet. skilandžius, sūrius. We take all orders special price
for Weddings and Parties. Home-made Bologna.

SUPERIOR PIECE GOODS CORP. 200 Orchard St. New York, N.Y. 10002,
AL 4-8319. Vilmonės medžiagos jūsų artumiesiems—importuotos ir vietinės.
Vilmonės medžiagos kostiumams, palatams ir suknelėms. Taip pat šilkėms,
maistoms, spalvotoms, lovosms užtiesalams, vilnonės skaros ir šalikai geriausios
rūšies pigiausiomis kainomis. Specialus patarnavimas paruošiant paketus į
Europą. Užkite ir įstikinsite!

VYTAUTAS MAZELIS, fotografas — vestuvės: spalvota ir juoda balta (ga-
li vykti ir į kitus miestus), portretūra, meno darbų nuotraukos ir kiti foto
patarnavimai. 422 Menahan St. Ridgewood, N.Y. 11237; Tel. HY 7-4677.

NEW YORK — Lietuvos atsiminimų radio valanda šeštadieniais nuo 5 iki
6 val. WEVD 1330 kil. 97.9 mg. FM. Direktorius dr. Jokūbas J. Stukas,
1467 Force Dr., Mountainside, N.J. 07092; tel. (201) 232-5565

NEW YORK — Laisvės žiburys, lietuvių ir anglų kalbomis sekmadieniais
9-10 val. ryto WHBI 105,9 FM banga. Vedėjas Romas Kezys, TW 4-1288,
62-15 69th Pl., Middle Village, N.Y. 11379.

PHILADELPHIA, PA. — Bendruomenės Balsas, WTEL, 860 kilocycles
šeštadieniais nuo 1:30 - 2:30 p.p. 1203 Green St., Philadelphia, Pa. 19123;
PO 5-0932.

PHILADELPHIA, PA. — Voice of the Amber Coast — sekmadieniais 4 val.
popiet. WIBF — 103.9 FM. Veda G. Mironas ir A. Mažeika, 11 Wickham
Lane, Hightstown, N.J. 08520. Tel. (609) 448-4475

PITTSBURGH, PA. — WZUM, 1590 banga sekmadieniais 12 iki 12:30 p.p.
Vedėjas V. A. Yucius, 52 Shady St. W. Pittsburgh, Pa. 15228, tel. 563-2754.

HARTFORD, CONN. — ved. Alg. Dragūnavičius, WBMI - FM 95.7 sekma-
dienį nuo 12 iki 1 p.p. — 273 Victoria Rd., Hartford, Conn., telef. 249-4502.

DETROIT, MICH. — Lietuviškų melodijų radio valanda iš WMZK-FM sto-
ties, banga 98 mc. antradieniais ir ketvirtadieniais nuo 8 iki 9 v.v. Vedėjas
Ralph Valatka, 17696 Warwick, Detroit, Mich. 48219, tel. 537-5550.

BOSTON, WORCESTER, BROCKTON, Mass. — Vedėjas P. Vištinis, 173
Arthur St., Brockton, Mass., tel. JU 6-7209; FM bangomis 107,9 mc. WHIL
1430 kil. Medford, Mass. sekmadieniais nuo 11-12 vid.

ROCHESTER, N.Y. — Kultūrinė lietuviška valandėlė sekmadieniais 9-9:30
val ryto per WCMF-FM, 96,5 mc. Klubo valdybos pirm. Pr. Puidokas, 580
Wilkins St. Rochester, N.Y. 14621.

BOSTON, MASS. — Vedėjas Step. Minkus, WLYN 1360 kilocycles ir FM
101,7 banga sekmadieniais nuo 1-1:30 val. p.p. — 502 E. Broadway, South
Boston, Mass. 02127

LOS ANGELES, CALIF. — Kalifornijos Lietuvių Radijas — Lithuanian
Melodies. KTYM, banga 1460 AM, šeštadieniais 12 - 12:45 val. p.p. Liet. Ra-
dijo klubo pirm. ir programos ved. Stasė Pautienienė, 841 Stanford St.,
Santa Monica, Calif. 90403. Tel. 828-3779.

Lietuviškam rajone —
LIETUVIŠKA GELIŲ PARDUOTUVĖ

Alice's Florist Shop

107-04 Jamaica Ave. Richmond Hill, N.Y.

Gėlės įvairiom progom

Maloniai kviečiame kaimynystėje gyvenančius tautiečius
atsilankyti arba paskambinti telefonu 846-5454 - 9527; va-
kare: 738-1946. Čia rasite nuosirdų lietuvišką patarnavimą.

LITAS TRAVEL SERVICE

jums patarnaus nežiūrint kur ir kada keliautumėt. LITAS
Travel Service parūpins bilietus, padarys reikiamas rez-
ervacijas, patars kur geriausia atostogauti, kur apsisoti,
kurio laiku ir iš kurio aerodromo arba uosto patogiausia
išvykti. Patarnavimai yra visiškai veltui. LITAS Travel
Service talkina iškvičiant gimines iš Lietuvos, — atos-
togom ar nuolatiniams apsigyvenimui. RUOSIATĖS KE-
LIONEN? ... Nepamirškite

LITAS TRAVEL SERVICE

94-10 Jamaica Ave. Woodhaven, N.Y. 11421

Tel. 212-847-5522

Korp. Neo Lithuania stovykla buvo rugpiūčio 30 ir rugsėjo 6 Blue Water Manor
— Diamond Point, N.R. Nuotraukoje matome stovyklos dalyvius prie vėliavos
pakėlimo. Nuotr. L. Tamošaitis

DARBININKAS

BROOKLYN, N. Y. 11221
910 WILLOUGHBY AVE.Editorial Office GL 5-7281 • Business Office GL 2-2923
THE WORKER by FRANCISCAN FATHERSEina nuo 1915 metų.
1951 sujungė AMERIKĄ, LDS organą DARBININKĄ ir LIET. ŽINIASSecond-class postage paid at Brooklyn Post Office
Published semi-weekly except holiday weeks and July and First week in August
when published weekly.Prenumeratos kaina \$8.00 — Subscription per year \$8.00
Laikraštį tvarko REDAKCINĖ KOMISIJA.

Straipsniai ir korespondencijos redakcijai taisyti turi būti pateikti ne vėliau kaip prieš savaitę iki paskutinio mėnesio mėnesio. Pateiktas straipsnis, jei nebus priimtas, grąžinamas autoriams praėjus mėnesiui. Pateiktas straipsnis, jei nebus priimtas, grąžinamas autoriams praėjus mėnesiui. Pateiktas straipsnis, jei nebus priimtas, grąžinamas autoriams praėjus mėnesiui.

Kas pasiekta ir kas—ne?

Vienas iš įvykių, į kurį buvo šia vasarą nukreiptas dėmesys, yra ateitininkų jubiliejinis kongresas. Dėmesys nukreiptas pagrįstai, nes tai 60 metų sukaktis sąjūdžiui, kuris paliko ir tebepliekia gilius pėdsakus Lietuvos likimo eigoje.

Kongresas parodė, kaip pasakojio eilė kongreso dalyvių, ateitininkų sąjūdžio kultūrinę jėgą, kuri patraukia visuomenės dėmesį ir palankumą: literatūros vakaras, koncertas, religiniai momentai, banketas—buvo pakiliausi savo meniniu lygiu, visuomenės gausiu dalyvavimu ir tos visuomenės geriausiais išpuoliais. Tai buvo sėkmingas iš savos organizacinės plotmės išėjimas į visuomenines platumas.

Pačios organizacijos viduje kongresas išryškino visiem kritusį ir akis „atsiūnimą“, t.y. gausų jaunimo dalyvavimą kongrese; jaunimo entuziastingą dalyvavimą organizacinio komiteto veikime. Vienas iš stebėtojų pavadino tai ženklu, kad ateitininkų sąjūdy nėra to čia taip populiarus „generacijų skilimo“: tiek seni gali pasirodyti jauni savo dvasia, tiek ir jauni savo dvasia pasene.

Prie jaunimo prasiveržimo į ateitininkų federacijos priekį tektų priskirti ir kongrese sudarytą federacijos tarybą, kurioje jaunimas aiškiai dominuoja. Netenka to vertinti „revoliucija“. Tai greičiau, vieno dalyvio vertinimu, atžalų prasiveržimas pro emusį stingtį buvusios tarybos veikimą.

Ko nepasiekta ir ko betgi siektina — tai organizacinė technika. Posėdžiavimo, svarstymo valandos palikusios liūdus išpuoliais. Net kai kam apskaitimo. Lyg tai būtų žingsnis atgal, ne pirmyn organizacinio gyvenimo, organizacinės svarstymų technikos pažangoj. Net ir literatūros vakare pasigesta

tos technikos, kuri padeda kalbėti prieiti iki klausytojo, kada dėl tos technikos trūkumų ne visų skaičių balsas pasiekė klausytojus.

Prieš kongresą ateitininkų or. ganas „Ateitis“ ne veltui kėlė klausimą: ar kongresas tenkinis paradiniais pasirodymais, ar įžiebė idėjų, kurios įprasmintų ateitininkų buvimą dabarties sąlygose ir duotų gairių specifinei ateitininkų veiklai dabarties aplinkoje?

Ateitininkų veiklos praesityje buvęs federacijos vadovas St. Šalcauskis žiūrėjo į ateitininkų veiklą konkrečioje aplinkoje; jis svarstė „Momento reikalus ir principų reikalavimus“, kitas federacijos vadovas J. Girnius tai atliko atskiru veikalu „Laikas ir idealas“.

Jei šokių vaidmenį turėjo atlikti kongreso metu simpoziumas, tai to nebuvo: „Drauge“ aprašyta simpoziumo eiga nedavė skaitytojui net žiežirbų, kurių šviesiojime būtų iškilę ateitininkų konkretūs uždaviniai ateitčiai.

Jei tas vaidmuo turėjo tekti federacijos vyriausiajam vadui, tai savo kalboje jis to vaidmens neatliko.

Vienas iš kongreso dalyvių tikino, kad tai padaręs prieš kongresinį jaunimo sąskrydį Dainavoje. „Momento reikalus“ ir jų nušvietimą bei įvertinimą „principų reikalavimų“ šviesoje šis Dainavos sąskrydis atlikęs tobuliau nei bet kurie kiti panašūs sąskrydžiai.

Jei taip, tai dabar norėtų pageidauti vieno: kad ten kilusias idėjas suformuluotų deklaracijos forma ir paskelbtų kaip momento uždavinius ateitininkų sąjūdžiui naujai išrinktoji federacijos taryba.

Atliktų tai, kas turėjo būti atlikta pačiame kongrese.

Rugsėjis kviečia atgal prie darbu

Rugsėjo mėnuo yra visų mūsų darbų pradžia. Su juo pasibaigia vasaros mėto atostogos, visi sugrįžta iš atostogų. Rugsėjo mėnesį prie savo darbų grįžta ir Lietuvių Bendruomenės darbininkai. Lyg norėdama šią darbų pradžią stipriau pabrėžti, JAV Lietuvių Bendruomenė rugsėjį yra pasirinkusi savo mėnesiu.

Bendruomenės mėnuo turi būti judrus mėnuo. Jo metu iš naujo reikia pasukti per vasarą stovėjusius bendruomeninio darbo ratelius, kad visa veik-

la, iš karto pajudėjusi pirmyn, intensyvesnė greičiau riedėtų iki ateinančio pavasario. Darbu yra daug, ir niekada mes jų visų nesusėsimė atlikti, tad rinkim pačius reikalingiausius.

Rugsėjo mėnesį į mokyklas grįžta liuanistinių mokyklų moksleiviai. Lietuvių Bendruomenės apylinkės prašome ateiti liuanistinėm mokyklom į talką. Paraginkite apylinkėje gyvenančius lietuvius leisti savo vaikus į mokyklas, padėkite tėvams susiorganizuoti. Padėki-

te darbu ir paremkite lėšomis apylinkių ribose veikiančias mokyklas.

Ateinantį pavasarį Chicagoje įvyks ketvirtoji dainų šventė. Repertuaras jau seniai paruoštas ir prašantiems išsiuntinėtas. Apylinkių valdybas prašome pasirūpinti apylinkių ribose veikiančiais choralais, paraginti juos užsiregistruoti dainų šventės dalyviais, padėti jiems pasiruošti ir teikti jų veiklai paramą.

Už dvejų metų toje pat Chicagoje įvyks antrasis pasaulio lietuvių jaunimo kongresas ir ketvirtoji tautinių šokių šventė. Jau dabar laikas pradėti šiem įvykiams ruoštis. Apylinkių valdybas prašome skubiai organizuoti jaunimo sekcijas, gyvinti ir remti jų veiklą, atgaivinti ar kurti naujas tautinių šokių grupes ir padėti veikiantioms.

Taip pat vienas iš svarbesnių Bendruomenės mėnesio už-

davinių yra Bendruomenės idėjos populiarinimas, jos organizacijos tinklo plėtimas bei stiprinimas ir lėšų telkimas Bendruomenės darbui. Ypatingą dėmesį kreipiame į laikraščio redaktorių, spaudos darbuotojų, radijo programų vedėjų ir prašome juos vedamaisiais, populiariais straipsniais ir gyvu žodžiu nešti Bendruomenės idėją kuo plačiau į visuomenę, kviečiant ją šiai idėjai pritarti. Apylinkių valdybas prašome stiprinti apylinkės organizaciją, verbuoti naujus narius ir ypatinai rūpintis į aktyviausius LB narius įjungti kuo daugiau jaunimo.

Bendruomenei visada trūko lėšų. Rugsėjo mėnuo buvo numatytas tinkamiausiu jom telkti LB apylinkių valdybas kviečiame pasinaudoti proga ir susitelkti sau lėšų įvairių uždavinių. Ir liuanistinė mokykla, ir dainų šventė, ir jau-

nimo kongresas su tautinių šokių švente, ir jaunimo sekcijos, o pagaliau apygardos ir centro valdybos, švietimo taryba, kultūros fondas, informacijos komisija ir įvairūs kiti Bendruomenės vykdomi darbai nuolat tuštins apylinkių valdybų kasas; todėl prašome rugsėjo metu atitinkamai jas papildyti.

Čia suminėti tik keli svarbesni JAV Lietuvių Bendruomenės darbai. Jų yra žymiai daugiau. Bendruomenės mėnuo yra jų visų pradžia. Pradėkime darbus iš naujo su užsidegimu, energija ir bendruomeniniu solidarumu. Atiduokime Bendruomenei, ką galime, nes ji yra visų mūsų jungtis, ji yra lietuviškosios išeivijos ateitis. Kurkime ją naujomis jėgomis. Rugsėjis tebūna nauja tos kūrybos pradžia.

JAV LB Centro valdyba

BAŽNYČIOJE IR SALIA JOS:

KATALIKŲ MOKYKLAS TEGALI IŠGELBETI TĖVAI

Su rudeniui atgijo katalikų mokyklų rūpestis. Brooklyno vyskupo Mugavero iniciatyva suorganizuota anketa tarp pasauliečių rodė, kad dauguma pasisako už katalikiškų mokyklų išlaikymą; kad turtingesnės parapijos turėtų paremti neturtingas; kad tėvai turėtų daugiau galios nustatant programas ir mokyklas tvarkant; kad pagaliau pasauliečiai turėtų daugiau galios pačias parapijas tvarkant.

Kunigai ir mokytojai atsakė, kad katalikai turėtų daugiau paremti pinigais katalikiškas mokyklas. Ne tik tėvai, bet ir šiaip katalikai. Nuo jų padidintos aukos priklauso mokyklų likimas.

Katalikų mokyklos siaurėja. Baltimorės The Catholic Review pranešė, kad arkivyskupijos šiemet veiks 131 mokykla su 61,0 0 0-62,000 mokinių. Tai bus 4,000-5,000 mažiau nei pernai. Pernai teko pridėti mokyklų reikalav 3.7 mil., šiemet teks pridėti 3.9 mil.

Los Angeles mažiau būsią 5,000 mokinių.

Kalbos apie valstybinę paramą lieka kalbom, nes paramos

priešininkai sugalvoja tokią procedūrą, kad klausimas būtų vėl ir vėl nuvilktas, iki pačios mokyklos, negaudamos paramos, likviduosis.

Komunija duonos ir vyno pavidalais

Vatikanas rugsėjo 2 paskelbė, kad leidžiama suteikti komuniją pasauliečiams abiem pavidalais — duonos ir vyno, kaip tai priima kunigas mišiose.

Pareiškimė pabrėžiama, kad tai nekeičia Bažnyčios sakramento minties, jog ir vienos duonos pavidalas išreiškia tikrąjį Jėzų Kristų.

Pareiškimas paskelbtas ryšium su Vatikanu II susirinkimo samprotavimais, kad abiejų pavidalų suteikimas paskatins uoliau dalyvauti mišiose.

Abudu pavidalus protestantai vartoja nuo reformacijos laikų.

Dėl celibato

Po Olandijos kardinolo Alfrinko atsilankymo pas popiežių Paulių Olandijos vyskupas paskelbė kunigam aplinkraštį, kad popiežius Paulius pasilieka prie minties išlaikyti celibatą Katalikų Bažnyčioje. Olandijos

vyskupas pasilieka vienybėje su Bažnyčia ir toliau. Vienintelė proga atnaujinti celibato klausimui bus 1971 vyskupų sinodas.

(nukelta į 5 psl.)

Naujasis Bostono arkivyskupas Humberto Madeiros

MIKALOJUS KATKUS

BALANOS GADYNĖ

(26) Pasitaiko ir juokų: štai du gretutiniai gėrėjai užsiėmė kažkokia svarbia kalba; vienas iš jų pasituris ūkininkas. Besibaigiant bonkai, paskutiniame taurė tam ūkininkui nematant ir pastato. Tas užgeria savo „besėdinką“, pats išgeria taurę, o pripilti nėra ko: tuščia; tada jis šaukia naują bonką. Nepo ilgo tokiu pat būdu vėl tuščia stovi. Suprato apgaunamas, vienok nenuliūsta — šaukia naują:

— Kas negali, o aš galiu. Mendeliene, duok!

Ko čia nešauti: bonka dešimt grašių; bravare visus goricus auksinas — trisdešimt grašių, o iš goricus penkios bonkos.

Ne kiekvienas turėdavo tą nedaugelį grašių; neturintieji gėrė už kiaušinius, už tarbeles javų, už užstatų. Iš tokių žydų daugiausia pelnydavo. Kiti išsimanydavo ir veltui degtinės atsigerti: numato, kur Mendeliene kiaušinius krauna, numato, kad prie jų nesunku

prieiti, taigi žmogelis, atėjęs į gertuvę, pirmiausia pravėrė kambaro duris, ten pamatė rėtį, kiaušinių prikrautą, greitai dedasi į kišenę, greitai iš kambaro ir geriamąjį kambarį — ir keičia su Mendeliene kiaušinius į degtinę.

Vyskupas Valančius 1958 metais vienu kirčiu padarė galą į tižusiam girtuokliavimui, įvesdamas Blaivybės Broliją. Tiesa, dar prieš minimus metus valdžia uždraudė bet kam varyti degtinę, pavesdama tą darbą dideliems bravarams. Dėl to degtinė kiek pabrango, bet gėrimas nė kiek nesumažėjo. Minimais metais kunigai iš sakylų ėmė skelbti blaivybę su dideliais atlaidais. Norintieji įstoiti į broliją turėjo prisiekti iki mirties neragauti degtinės. Buvo tai didelė naujenybė ir didelis susidomėjimas: siekė vyrų, moterų, seni, jauni, didi ir maži. Buvo ir tokių, kurie sakė: „Nei aš sieksiu, nei aš gersiu.“ Svetas siekė ir pildė priesaiką, ir bravariai užgeso, gertuvės patušėjo, langai jų

išdauzyti, buvusieji jose žydai išsidangino.

Svetas nustojo visai gėręs, bet girtuoklystės vėlinas netarė save nugalėtu: jis surado vieną priemonę „gaudyti dūšioms“, būtent surado likerį. Likeris — saldi degtinė, iki tada nežinoma. Žydai ėmė sakyti, kad tai ne arielka, bet vynos; žmonės, išsilgę stiprumo, buvo linkę tikėti, kad tai tiesa, ir vienas kitas ėmė gerti likerį. Šitaip buvo ligi 1863 metų, ligi sukilimų.

Tų metų pavasarį visas vyriškasis jaunimas atsirado miške, kariškajame gulyje. Neprikuto ten gerų valgytų, o degtinės buvo pilni bosai. Politiskas tikslas išskeltas aukščiausiai blaivybę; kunigai ne tik ką negynė, bet, dalyvaudami guoliuose, patys dalijo degtinę. Iš miško gėrimas perėjo į kaimas, į degtinę sugrįžo į savo pirmąją vietą. Žmonės užmiršo priesaiką: iš šimto vienas teis-tūrėjo ligi galui.

27. PIRSLYBOS

Zenkime metus atgal, būtent, į 1862 metus. Tais metais buvo keliamos mūsų namuose vestuvės, kurias bandysiu aprašyti. Mums mažiems esant, tėvai paėmė pusmergėlę, ką tik iš piemenių išėjusią; tai auklė ir nešiotoją, Algos jai nebuvo tikta, ji, vadinas, paimta už auginimą. Seimininkai privėlėjo sukrauti jai kraitį, at-

sitikus išleisti už vyro, duoti karvę ir dar šį tą. Barbora (taip vadinosi auklė), auginama mus per kiek metų, pati užaugo padori kaimos mergelė, išmoko verpti, austi ir kitų darbų; viežlybūmų ir kuklumu nesiskyrė nuo tėvinių mergaičių — ūkininkų dukterų.

Idomi tai buvo mergaitė: jai mylėjo gyvuliai. Buvo mūsų bulius. Kai nueidavo į javus ar į pievą, jokių būdu negalima buvo jį išvartyti — nei šunies, nei pagalio jis nebijojo, visi jo bijojo. Barbora nueina, nusineša pančiuką — ir veste parveda bulių. Piktas žąsinas žnybė ir muše, ką galėjo, o Barbora džiaugdamosi lydėjo ligi prieangio durų. Vieną sykį kažin kokių reikalų atnešė į gryčią žąsį ir keletą dienų laikė. Ta žąsis, Barbora bevegiant, prie jos tupėjo, jai išėjus, kėlė riksmą gryčioje. Katė Barbora nešė peles. Atneš, būdavo, ir padrebija pelę jai po kojų. Atsirado sode ežys, jį tą ežį prijaunkino, lakino pienu, paskui surado po malkomis jo lizdą su trimis vaikais. Pati viena žinojo ežį, bet niekam nesakė.

Tėvas samdydavo kada vieną, kada du vyrų. Barbora buvo jiems šalta. Bet atsirado jos liktasis, Mataušas; su tuom ieško progos šnektėti. Visi matė, kad jį, vadinas, paimta už auginimą. Seimininkai privėlėjo sukrauti jai kraitį, at-

siųsį Mataušas su kitu vyru valgo pietus. Barbora jiems padavė. Vyras, atsižiūrėdamas į mergaitę, užveda kalbą apie tai, kad ežys esąs dideliai greitai žveris; girdi, vieną sykį Bie lazaro skalikai pakėlė ežį ir nusiūvijo per laukus į Komarų miškų, ten niekur nesurado. Barbora prisidėjo prie kalbos (ji tada dar buvo ežio nematęs):

— Sak, kad ežys labai greitas.

Vyras ėmė kvatoti: pajaukė mergelę. Kita sykį seimininkai šnekasi, kad Barbora nuneš Mataušui pusryčius. Kažkas pastebėjo, kad Barbora, kai išeis, tai ligi pietų nesugrįš namo. Mataušas iš tai:

— Gi aš, kai pavalgysiu, paduosiu jai ir rankas tarbą ir ašotį, su rimbu pavyjęsiu, ji namo tekina parlėks.

Lengvi juokavimai nepakeitė mergaitės nusistatymo. Vyras ligi galui metų atrodė abejingas. Po Kalėdų Mataušas išėjo iš mūsų ir pristėjo prie staliaus amato mokytis.

Prąjo žiema ir vasara. Mataušas mes nematėme. Vieną šventadienį, prieš Visus Šventus, prievakary įėjo į kiemą du raitai. Barbora pirmiausia pamatė — ir pūkt pro duris iš gryčios į kamara. Aš mustebau, ko ji čia taip. Svečiai susiėjo į gryčią, gi vienas jų — Mataušas, antras nepažįstamas

— tai aukštas, liemeningas vyras, gerbtinos išvaizdos, kaip paskiau sužinojau, buvo Martynas Daukša. Juodu atvyko piršliais.

Susiėjo, tarė pagarbina, pasveikino seimininkus, prašomi sėstis, susėdo ant suolo netoli stalo. Arkliai nuvesti į pastoginę ir pašerti. Seimininkas kalbina svečius, seimininkė skubina dengti stalą. Netrukus stalas jau patiektas, lėkštėje padėta visa kepta žąsis, ją čia pat supiaustė. Ant baltos staldengtės, apie lėkštę, išdėstyti griežiniai kvietinio ragaišio, ne šiandien kepto, gerokai apžiedijusio. Mat, tiek kepta žąsis, tiek ragaišis laikomi ištiekliui, apsilankius netikėtam svečiui. Už tų valgytų toliau padėta lėkštelė sviesto ir šildytos grietinės. Deja, nei degtinės, nei alaus ant stalo nematyti. Mat, pirmosios negalima, o antrojo tuo sykiu nėra. Svečiai sodinami užima vietas už stalo. Kalba sukasi apie užkandas. Seimininkė priimdama dejuoja, kad svečiai nieko nevalgo. Tie teisinasi valgą, dar ne taip esą išalkę.

— Kaip čia neišalksi, — sako seimininkė, — višta paleisusi persoksta per tvorą ir vėl lesa. Gi tamstos per tiek laukų atjojote — kurgi neišalksi. Va čia minkštesnis gabalėlis. Gal grietienėlės pabandyti?

— Kaip čia neišalksi, — sako seimininkė, — višta paleisusi persoksta per tvorą ir vėl lesa. Gi tamstos per tiek laukų atjojote — kurgi neišalksi. Va čia minkštesnis gabalėlis. Gal grietienėlės pabandyti?

Seimininkas kalbą palaiko, atsimindamas apie kelio šlapumą, apie išžėlimą šiemet rugių. Svečiai, kiek kandė, kiek ne, paprasė vandeniuo atsigerti.

— Reikia pasakyti, kur mes jodinėjame ir ko čia atjojome, — pratarė drąsiu balsu piršlys Daukša. — Mes ieškome savo paklydusios avelės. Mums prirodė, kad ji pas tamstas esanti.

Toliau šnekasi su piršliu viena seimininkė, geriau už savo vyrą sugubanti testis šią dviprasę kalbą. Vyras tik klausosi ir šypsosi.

— O kokia žymė tamstų avelės?

— Mūsų avelė be žymės.

Mes pažinsime iš akių.

— Jei be žymės, tai neduosime; taip galite nė už dekių mūsų visas avis išimtioti. Kas tai matė? Atsivežkite bent liudytojų, atvažiuokite važiuoti: dabar gi, kiek raiti — nei vežti, nei nešti.

Piršlys teisinasi, kad tuo sykiu jiems reikia surasti, o atsiimti jie atvažiuosią važiuoti ir su daug liudininkų.

— Jei tuojaus neatiduosi, mes visu būriu gersime ir valgysime, pūstysime tamstą, trepsime po tamstos gryčią, kol neatiduosi mums mūsų savasties. Su mumis ne juokai.

(Bus daugiau)

Istorijos sekcija LKMA suvažiavime

Trečiadienio, rugsėjo 2, pietę Liet. Katalikų Mokslo Akademijos suvažiavime užėmė mūsų istorikai.

Istorijos sekcijos vadovas dr. Juozas Jakštas, perskaitęs LKMA istorijos sekcijos pirmininko kun. prof. dr. Pauliaus Rabikausko, S. J., sveikinimą iš Romos, pristatė pirmąjį paskaitininką doktorantą R. J. Mišūną. Jo tema buvo neįprasta: Algirdo tikėjimas.

Anot paskaitininko didžiojo Lietuvos kunigaikščio Algirdo tikėjimo klausimas dar ir da-

bar neišspręstas. Pagal vienus istorikus jis buvęs staciatikis, pagal kitus — pagonis.

Prelegentas nurodė 7 tiesioginius Algirdo tikėjimą ličiančius šaltinius, iš kurių sudaromi šie teigimai: Algirdas apsikrikštijo prieš vedybas su Marija Jaroslava 1318; kai Pskovo miestas jam siūlė ten viešpatuoti ir norėjo, kad jis prieš tai apsikrikštytų, Algirdas pareiškė esąs krikščionis; Algirdas buvo pagonis savo viešpatavimo laikotarpiu vidury; Algirdas apsikrikštijo ir ta-

po vienuoliu prieš mirtį; Algirdas buvo sudegintas pagal pagoniškas tradicijas Maišiogalos miške.

Esą ir trys netiesioginiai šaltiniai: įrašas ant Evangelijų knygos, kur Algirdas vadinamas Andrei Gediminovič, vėliau vienuoliu Aleksiejum; įrašas ant varpo, kur Jogaila vadinamas Jakob Andrejevič; Algirdo kaip krikščionio portretas, kabas Vitebsko cerkvėje.

Anot paskaitininko, yra logiška prielaidi, jog Algirdas tapo staciatikiu veddamas Mariją

Jaroslava, nors to fakto dėl politinių tikslų neskelbė ir Lietuvoje toliau buvo žinoma kaip pagonis. Reikalui atpriešprieš, Pskovo gyventojai jį pripažino esant staciatikiu.

Nelogiška būtų manyti, kad jis vėl atsivertęs į pagonybę po pirmosios žmonos mirties. Jo sudeginimas galėjo įvykti pagonybės šalininkų valia, ypač kad savo viešpatavimo metu Lietuvoje jis buvo laikomas pagoniu. Jo tapimas vienuoliu prieš mirtį galėjo įvykti ir slap- tai.

Tačiau, jei Algirdas ir visą laiką buvo krikščioniu, tai jo krikščionybė buvo labai silpna. Greičiausiai buvo apsišvėtimo ir nusivėlumo pagal politinius išskaičiavimus.

Antroji paskaita buvo dr. Juozo Jakšto: apie „Aušros“ laikotarpio istoriografiją.

Anot jo, rusų ir lenkų istorikai visą laiką bandė nuvertinti Lietuvos istoriją. Prasimokslinę ir susamoningę lietuviai pradėjo į tai reaguoti. Jie gilinosi į Lietuvos praeitį ir ją žavėjosi, bet sykiu ir liūdėjo dėl tuometinės Lietuvos padėties, o ypač to, kad patys lietuviai savo praeities nežinojo. Todėl jie pajuto pareigą panaudoti praeities istoriją lietuvių samoningumui ir patriotizmui žadinti.

„Aušros“ istoriografijos pirmatę paskaitininkas laiko Simoną Daukantą, o pačių aušrininkų tarpe iškėlė keturis šu-

lus: dr. J. Basanavičių, dr. V. Pietari, Maironį ir dr. J. Sliūpą, kurie nebuvo tikri istorikai, o tik mėgėjai.

Iš jų turbūt stipriausią polinkį istorijai turėjęs dr. J. Basanavičius. Jis paskelbė studiją apie Lietuvos piliakalnius, rinko medžiagą apie kunigaikštį Kęstutį, o ypatingai pasižymėjo aiškindamas lietuvių kilmę, kuri buvusi grynai jo fantazijos kūrinys.

Dr. V. Pietaris reiškėsi įvairiais straipsniais, tačiau labiausiai pasižymėjęs „Algimantu“, kurį ir dabar jaunimas mielai skaito. Ta knyga įdomi istoriškai tuo, kad įvykiai paimti iš 13 šimtmečio, o vaizduojami 19 šimtmečio aplinkoje.

Maironis pasižymėjo kaip tautos dainiui, nors yra parašęs (1886) knygutę „Apsakymai apie Lietuvos praeitį“, kuri laikytina pirmuoju Lietuvos istorijos vadovu.

Zymiausias istoriografas, pasak prelegento, esąs dr. J. Sliūpas, palikęs net tris istorijos tomus bei fragmentus ketvirtajam.

Paskutinioji istorijos sekcijos paskaita buvo kun. Stasio Ylos: apie humanistinių srovių pogrindį 18 šimtmečio Lietuvoje.

Humanizmo bei neohumanizmo srovės pasiekė Lietuvą jau turėdamos politinį atspalvį ir todėl veikė slapta. Viena jų buvo masonai, kita — rožinkryžininkai. Tiesą sakant, Lietuva pasiekė dar prieš pirmąjį padalinimą ir iš dalies prie to padalinimo prisidėjo.

Buvo sukurta ir grynai lietuviškų draugijų: masonų Tobuloji Lietuvos Vienybė, kuri apėmė tikrai vyrus. Moterys savo ruožtu įkūrė rožinkryžinkių krypties Tobulos Išikimybės ložę, kuri trumpai tegyveno.

Tobuloji Vienybė veikė ilgai, bet vėliau buvo sujungta su lenkų masonais ir tapo jų padaliniu. Todėl ir ją vėliau nebe- pateko eilė lietuvių patriotų. Du iš jų (vyskupai) už priešinimąsi lenkų planam, lenkų maso- nerijos net buvo nužudyti. Įdo- mu, kad Jasinskis, kuris Lietu- vos istorijos vadovuose gar- binamas, irgi priklausė prie šios lenkų maso nerijos šakos ir todėl, vykstant sukilimui, nušalino lietuvių sudarytą su- kilimo vadovybę, pats pasi- skelbdamas vadu.

Si paskaita buvo įdomi tuo, kad atidengė daug iki šiol ne- girdėtų dalykų.

Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos astuntasis suvažiavi- mas vyko rugsėjo 1-6 Toronto, Kanadoje.

S.J.

ATSIJUSTA PAMINETI

O. Nendré — ANTROJI BAN- GA, romanas, aplanką piešė Paulius Jurkus. Knyga turi 202 psl., kaina 3.50 dol.

Aloyzas Baronas — ISDŽIUVUSI LANKA, novelės, aplanką piešė Kazys Veselka, 233 psl., kaina 4.50 dol.

P. Celičius — AR BAZNYČIA GALI KLYSTI? — Vakarų Europos Lietuvių Sielovados leidinys nr. 2, 32 psl., kaina nepažymėta.

Stasys Yla — SILUVA ŽEMAIČIŲ ISTORIJOJE, I dalis, reformacija ir restauracija. Išleista Krikščionis gyvenime se- rijoje, nr. 4, iliustruota, 296 psl., kaina 5 dol.

Joseph Ehret — DIE VERGESSENEN BALTEN, atspau- das iš „Civitas“, Luzern 1969, 11 psl.

JUODOJO PASAULIO SUKI- LIMAS, spaudai paruošė S. Mi- chelsonas, išleido Keleivis Bos- tone, 127 psl., kaina nepažy- mēta.

Dr. Domas Jasaitis — NA- CIONALISTINIS IR KOMUNIS- TINIS GENOCIDAS LIETUVO- JE, atspaudas iš Liet. Kat. Mokslo Akademijos suvažiavi- mo darbų.

PLOKŠTELIŲ IŠPARDAVIMAS

Trys ilgo grojimo lietuviškos plokštelės už 5.50 dol. su persiuntimu

40 Lietuviškų Melodijų įgro- ta su simfonijos orkestru: Iš rytų šalelės, Atskrend sakalė- lis, Treji gaidžiai negiedojo, Ant tėvelio dvaro, Aš pasėjau line- lius, Kur tas šaltinėlis, Ramo- venų maršas, Trijų seselių, Pa- sisėjau žalia rūta, Kur bėga Se- šupė, Plaukia žaselė, Ko liūdi putinėli, Gieda gaideliai, Lietu- va brangi, Aš padainuosiu dai- nų dainelę, Tykus buvo vaka- rėlis, Kam šėrei žirgelį, Tylus vakaras, El, Lietuvos kareivė- liai, Lietuvos himnas, Per tam- šią naktelę, Pasėjau dobilą, Ar aš ne vyšnelė, Uncių tupi trys pulkeliai, Trys sesutės, Už jūrų marių, Ant kalno, Du gaideliai, O čia, čia, Oi lekia, lekia, Jo- jau dieną, Sutems tamsi naktų- želė, Aušta aušrelė, šviesi pa- zarėlė. Tris dienas, Šią naktelę, Jai nerūpėjo, Vai tu žirge, Žalia girelė, žalia liepelė, Gar- nys turi ilgą snapą ir Lietuvais esame mes gimę. Mono 2 dol. Stereo 4.50 dol.

New Yorko Lietuvių vyrų choras įdainavo: Tėve mūsų, Oi broli broleli, Aš pas tėvelį, Jo- jau dieną, Zvaigždutė, Anoj pu- sėj Nemunėlio, Ulioja bitelė, Oi toli toli, Pirmyn į kovą, Tu sa- kalėli, Atsiveikimas ir Tėvy- nei. Mono 2 dol. Stereo 3 dol.

Kur Banguoja Nemunėlis A. Brazio įdainuota: Kur banguoja Nemunėlis, Suviltas, Patekė aušrinė, Siuntė mane motinė- lė, Piliu stiklė, Kur bakažė sama- nota, Ilgesys, Kur tas šaltinėlis, Arija iš operos „Gražina“, Tė- ve mūsų, Sveika Marija ir Sven- ta Naktis. Mono 2 dol.

KNYGŲ IŠPARDAVIMAS BEVEIK UŽ PUSĖ KAINOS

„Atsiminimai iš Baffo veik- los“. 404 psl., apie 150 įdomių nuotraukų iš Amerikos ir Eu- ropos lietuvių gyvenimo. Čia rasite mokinių grupes, chorų, vaikėjus ir t. t. Pamatysite, kaip atrodė prieš 20-25 me- tus.

„Vytautas the Great“. 202 psl. Anglų kalboje istorinis veikalas, nušviečias Lietuvos didingą ir garbingą praeitį 14 ir 15 šimtmečiuose. Jaunimui ir kitataučiam ypač svarbu ją perskaityti.

Už abi knygas su minkš- tais viršeliais tik 5 dol., o už abi knygas su kietais viršeliais tik 7 dol.

Pilėnai, Vytauto Klovos ketu- rių veiksmų lietuviška opera. Albumas iš 3 ilgo grojimo plokštelių. Dainuoja Vilniaus operos solistai ir choras. Kašta- vo 12 dol., dabar su persiun- timu — 8 dol. Graži dovana vi- sokiom progom. Teliko tik ke- liolika albumų. Gaunama Dar- bininko administracijoje.

NAUJOS PLOKSTELĖS

Tra-Lia-Lia, Lituanicos Tun- to skautų įdainuota 18 lietu- viškų skautiškų dainų: O Tėvy- ne gintarine, Kregždutė, Straz- delis, Nusileido saulėžėlė, Siene- lis ralia, Pakelsim vėliavas, Pa- sėjau linelius ant pylimo, Ra- movėnų maršas, Smarkiausi iš visų, Smailužis, Vėjas, Sutrenks propeleriai, Gėsta laužai, Šeriau šeriau, Vėjavaikis. Paruošė F. Strolia. Stereo su persiuntimu 5 dol.

Gimtinės dangus. Lietuvių kompozitorių lengvos muzikos įrašyta 12 dainų: Gimtinės dan- gus, Jūra gimtoji, Prie laužo, Linksmasis medžio- tojas, Kelionės daina, Žalasis potvynis, Grįžtant į uostą, Cipo- linas, Vėjas pusto kopų smil- tis, Prie apleisto namo, Siau- rės atradimas, Skausmas. Dai- nuoja solistai. Išleido Lietuvių Radijo Montrealyje. Kaina 5 dol.

Virš išvardintos trys ilgo grojimo plokštelės su persiun- timu už 5.50 dol. Gaunamos Darbininko administracijoje.

Lietuvos Senos ir Naujos Dainos: Įdainuota solistų ir choro 11 liet. dainų: Mergužėlė brangi, Metai, Pavasario links- mybės, Barbutė ir Pilypas, Šią naktelę, Prieš tolimą kelionę, Užstalės daina. Tinginė bobu- tė, Oi laukiau, laukiau, Oi, tu Jieva, Jievužė, Augu pas tėve- lį Stiklikėli. Mono 2 dol. Ste- reo 4.50 dol.

Tėvynės Meilė Nemari, A. Dambrauskaitės įdainuota 13 liet. dainų: Ramunės daina, O naktuzė rami, Pradalguose, Lie- pės tevelis, Dobilėlis, Na tai kas? Tulpės, Tėvynės meilė nemari, Jau atėjo rudenėlis, Kam šėrei žirgelį, Sėdžiu po langeliu, Oi berni vienturi ir Vakaras. Kaina 2 dol.

Lietuvos Aidai. Charles Daubaras akordeonu įgrota 16 lietuviškos muzikos dalykėlių: Agunėlė, Siuntė mane motinė- lė, Palankė, Laisvės varpą dai- na, Dzimdži, Mikita, Atskrend sakalėlis, Ant kalno karklai siū- bavo, Šią nedėlėlę, Plaukia Ne- munėlis, Munšaiuniukas ir 5 li- tuviškos polkos. Mono 2.00 dol. Stereo 4.50 dol.

Lietuvių Tautiniai Šokiai, Aš- tuonytis, Landutė, Lenciūgelis, Sukčius, Linelis, Jėvario tiltas, Klumpakojis, Kalvelis, Sadutė, Žiogelis, Vakarūškos, Audėjėlė, Mikita ir Suktinis. Išleido J. Stukas, Mono 2 dol.

Linksmų Kalėdų. Rūtos an- samblio įdainuota: Leiskite ra- są, Tyliają naktį, Piemenėliams, Nakties tyloj, Gul šiandieną, Linksmą giesmę, Sveikas Jė- zau gimusi, Tylia naktį, Ateikt džiaugsmingai, Mes girdėjom angelus, Svėnta naktis ir An- gelai gieda danguje. Mono 2 dol. Stereo 4.50 dol.

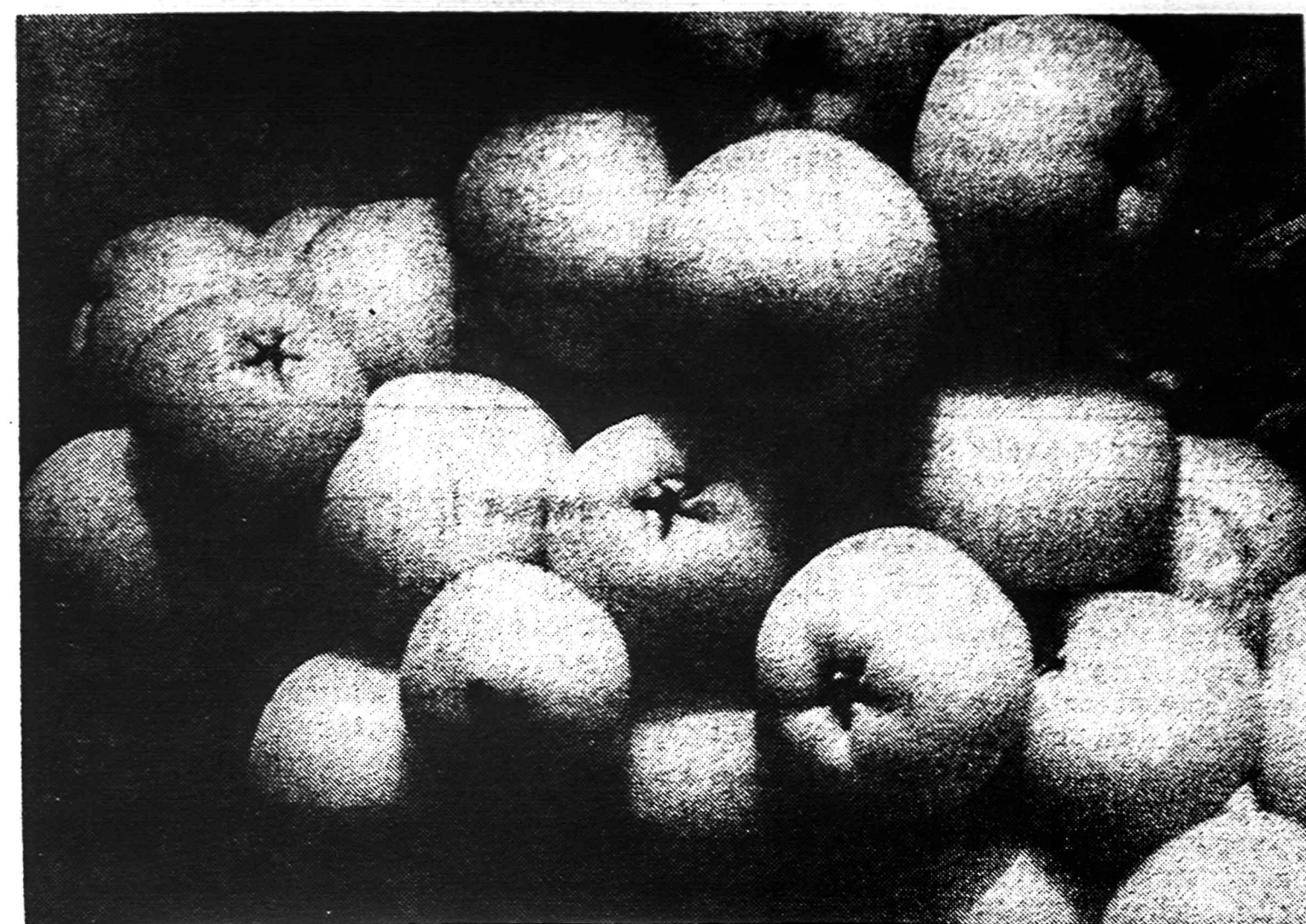
Lietuvos Kanklės. Tautinio kanklių ansamblio, vad. O. Mi- kulskienės: Pas močiutę augau, Suktinis, Supinsiu dainužę, Pas motinėle, Rugučiai, Lenciūgelis, Naujienos, Sėjau rūtą, Sveikas Jėzau, Siuntė mane motinėle, Kepurinė ir Per girią, girelę. Mono 2 dol. Stereo 4.50 dol.

Dainuojam su Rūta. Rūtos an- samblio įdainuotos liaudies dai- nos: Plaukia Nemunėlis, Suba- tos vakarėlį, Gražių dainelių, Buvo gera gaspadinė, Per girią, girelę, Tūkstantis žingsnelių, Salta žiemužė, Per Klausčių uylėle, Vilniaus kalneliai, Pra- geriau žirgelį, Praded aušrelė aušti, Ar aš tau, sese, nesa- kiau, Pasėjau linelius, Daug daug dainelių, Mylėjau merge- lę, Bijūnėlis žalias, Kai aš turė- jau kaimę mergele. Mono 2 dol. Stereo 4.50 dol.

Vėl dainuojam su Rūta. Rū- tos ansamblio įdainuota: Mes su rūtom, Atskrend sakalėlis, Motulė mane barė, Kas suba- tos vakarėlį, Šeriau žirgelį, Gegutė raiboji, Ant kalno karklai, Su- skyniau skynimą, Du broliukai kunigai, Šeriau šeriau su žir- gelį, Kur tas šaltinėlis, Augo kieme klevelis, Ant kalno mū- rai. Eism, broleliai, namo. Mo- no 2 dol. Stereo 4.50 dol.

Rūtos ansamblis ir sol. Li- onė Juodytė dainuoja: Aš mėg- stu mėlynąjį dangų, Kaip gražiai žiba zvaigždutės. O kai aš. Sa- kyki, upeli, Džinguliukai, Ko liūdi, berželi, Sveiki, broliai, Greitai išvažiuosiu. Aš berniui nesisiliūliau, Kur banguoja Ne- munėlis, Ar negaili, seserėle, rūteliu. Pasakyk, čigone miela. Kai aš grėbiau lankoj šieną, Ant melsvo ežero bangų, Tur bernelis viena mintį ir Kaip slaptinai. Mono 2 dol. Stereo 4.50 dol.

Virš išvardintos trys ilgo grojimo plokštelės su persiun- timu už 5.50 dol. Gaunamos Darbininko administracijoje.

Rudens vaisiai

Nuotr. V. Maželio

POKALBIS su rašytojais, redaktorais, korespondentais, visuomenės veikėjais, parapijų klebonais, rašto žinovais ir farizėjais

— Vytautas Abromaitis

Spaudos bendradarbiams

Jūs esate, be išimties, dideli idealistai, kurie aukojate savo laisvalaikį lietuviškai spaudai. Bet būkite „good-sport“ ir priimkite gera valia vieną kitą pastabą.

Norėdami bendradarbiauti kokiame nors periodiniame lei- dinyje, turite daugiau ar ma- žiau prisitaikyti prie redakto- riaus stiliaus, paaukodami savo rašybos ar tarmės manieriz- mus. Kaip pavyzdį nurodysiu vieną žurnalo bendradarbį, ku- ris daugiau kaip 10 metų ren- ka tam tikras žinias. (Jis paži- mėtus leidinyje kaip tokio sky- riaus redaktorius.) Būdamas labai jautrios širdies, jis prie paskirų žinučių pridėda savo sentimentus, kurie vyr. redak- toriaus yra nuolat išbraukia- mi. Kadangi jis nėra stiprus lietuvių kalbos rašyboje ir pa- daro kartais po kelias klaidas eilutėje, — galite įsivaizduoti, kaip atrodo ištaisytas jo rank- raštis.

Rašant mašinėlė, suklydus, nespauskite raidę ant raidės; geriau ranka ištaisykite. Ypač kreipkite dėmesį, kad pavard- des, vietovardžiai ar mažiau ži- nomi svetimžodžiai būtų aiš- kiai parašyti. Jei eilinis žodis turės vieną kitą vokaliojimą raidė, tai dar pusė bėdos — ga- lima atspėti. Bet rinkėjas ne- gali atspėti pavardžių ir vieto- vardžių. Ypač raidės o-e-c, u-n, l-t, t-n, u-a, s-z per nudėvėtą kalnę vos beatpažįstamos. Tai liečia ir ranka rašytus straips- nius.

Nepageidautina ilgi straips- niai, rašyti per raudoną juos- telę. Surinkus 2-3 puslapius, akys pradeda migrėti.

Neikite į kraštutinius del- tarpų tarp eilučių: jie svyruoja nuo poros milimetrų iki 2 cm. ar net ir daugiau...

Rašant ranka, prašom vengti šių dalykų: pieštuko (nesu- brendę); labai įmantriai išra- tytų raidžių (poetai, meninin- kai); ištiesio straipsnio didžio- siomis raidėmis (architektai, inžinieriai ir braižytojai); abs- traktinio rašto-hieroglifų (dak- tarai ir prekybininkai); aguo-

nų grūdo raidžių (sąskaitinin- kai ir knygvedžiai).

Organizacijų ir draugijų ko- respondentai turėtų žinoti, kad spaudai reikia siųsti pirmąjį lapą, o kopiją (per kalnę) dėti į savo bylas. Tai reikalauja mandagumas! Bent šiamė kraš- te.

Argi bereikia dar sakyti, kad rašoma tik vienoje lapo pusėje ant priimto formato (8"x10" ar 8½"x11") popieriaus. Gie- kiek daug gaunama vadinamų „špagalkų“, kurios taip leng- vai nusimeta. Gaunama taip pat sulipytų ilgų lapų, kurie taip nepatogūs. Tikėsite ar ne, bet prieš porą metų į spaus- tuvę pateko „thora“ — 8 pėdų ilgio sulipytas, mašinėlė raš- tas raštas.

Nelabai pageidautina spaus- tūvės rinkėjui plonas (semi- transparent) popieris. Tačiau jį gali vartoti užsienio korespon- dentai, kurie laiškus siunčia oro paštu.

Programų rengėjams

Programos būna įvairios sa- vo apimtimi ir pobūdžiu — nuo 1 lapelio iki 100 ar net daugiau puslapių. Jos išleidžiamos su- kaktuvėms, koncertams, vaidi- nimams ir net paprasčiausiam „kopistų baliui“... Knygėlės formato programoje 70-90% užima skelbimai, kurie apmo- ka spausdinimo išlaidas.

Labai dažnai atsitinka, kad viso puslapio skelbimas-sveiki- nimas susideda iš 3-4 žodžių, kai tuo tarpu į ½ psl. skelbi- mą prigrūdama tiek teksto, kad norint sutalpinti reikia pu- sę išbraukti. Čia žodis pravart- tyti prekybininkams: kuo dau- giau teksto bandysite prigrūsti į nupirktą vietą programoje, tuo labiau nupiginsite savo įmonę, parduotuvę ar įstaigą. Vietiniai tokius vadina „cheap- skiate“.

Kaip taisyklė — programos pristatomos spaustuvėi maž- daug dvi savaites prieš įvykį, o šis tikrųjų turėtų būti atiduo- ta spaustuvėi 3-4 savaites prieš terminą (priklausomai nuo lei- dinio dydžio!). Neburnokite to- kiais atvejais dėl pralindusių riktų (korektūros klaidų), ku-

rios buvo sunkiai išvengiamos spausdinant leidinį skubotai.

Kalbant tiksliai apie skelbi- mus, prašau išsiaiškinti keletą labai svarbių taisyklių: 1) Skel- bimo tekstas turi būti propor- cingas dydžiui. 2) Pažymėti, kas iškeltina: įmonės ar verslo pavadinimas, gaminytis ar pre- kė, ar asmens (davusio skelbi- mą) vardas ir pavardė. Taip pat, vienas parapijos klebonas, duodamas viso puslapio svei- kinimą, norės matyti savo pa- vardę stambiausiom raidėmis; kitas gi — norės iškelti para- pijos pavadinimą ir savo pa- vardę matyti mažytesiom raidė- mis. Rinkėjas gali tik spėti, bet tokie dalykai turėtų būti skel- bimo lape pažymėti. 3) Atiduo- dant į spaustuvę skelbimus reikia sugrupuoti dydžiais: pil- nas psl., ½, ¼, ⅓ ir t. t. Ne- galima maišyti skirtingus dy- džius ant vieno lapo, nes tai la- bai apsunkina rinkėją. 4) Ma- ketė (dummy) yra tik lauzto- jui pavyzdys kaip sugrupuoti programos medžiagą, ir labai prašome neklijuoti į ją skelbi- mų tekstų.

Neperseniausiais pasirodė vie- nos organizacijos (čia mes juos pavadinysime „angalaičiais“) ruošiamo koncerto programos knygelė. Ant viršelio stambio- mis raidėmis: Angalaičių kuo- pos koncertas. Tikiesi, žmogus, kad patys angalaičiai nuo se- nos nustebsins mus savo dan- giškais balseliais. Deja, ne taip! Pačioje programoje, kur sumi- nėti atliekami dalykai, randa- me gan smulkiai pažymėta, kad atlieka tokie ir tokie soli- stai, bent jau lietuvių tarpe ge- rai žinomi. Kodėl nebuvo jie pažymėti programos viršelyje? Juk jie atlieka koncertą, o ne rengėją.

Koncerto programoje būtina suvienodinti muzikos kūrinių autorius. Neretai pasitaiko, kad iš pradžių rašoma: Naujalis, Banaitis ir t. t. bet vėliau pe- einama į jį kilmnininko links- nį: Gruodžio, Bertolio ir pan. Arba—arba!

(Dėl svetimačių pavardžių rašybos, žr. svetimvardžiai.)

Būtų gražu, jei programų sudarytojai duotų kreditą ir

dainų žodžių kūrėjams. Neuž- tenka, kad dauguma mūsų ži- nome, jog „Kur bėga Sešupė“ yra Maironio, „Gėlės iš šieno“ — K. Binkio, „Auf Flügel des Gesanges“ — H. Heine ir t. t. Reikia žymėti ne tik mirusius poetus, bet tuo labiau gyvus. Tokiu būdu mes atgaivinsime iš užmaršties ne vieną tikrąjį poetą, kuomet šiais laikais po- ezijos dirvoje pušna mechaniš- ki žodžių skaldytojai...

Lai būna šioje vietoje ir dai- nų knygelių autoriams primin- ta: duokite kreditą tam — kam priklauso!

Klebonams

Ne vienas jų nustebs: o kuo mes čia dėti? Tačiau reikalas rimtas! Išeivijoje parapijos yra lietuviškos židiniai, ar bent to- buvo siekį jų steigėjai. Zino- ma, keičiantis gyventojų sūde- čiai, lietuviškos parapijos ne- retai patenka į kitataučių rankas ir ne vieną teko (ir teks ateity- je) nurašyti.

Pažvelgę į jų leidžiamus sa- vaitinius biuletenius, rasime ne kartą mišrainę: pusę sakinio lietuviškai, pusę angliškai: LM [Low Mass] už vėle N.N. Reg. by X.Y., ir pan. Bažnytiniai terminai dažnai duodami ang- lų kalba (lietuviškam tekste). Ir tai atsitinka parapijose, kur yra kunigų, baigusiu mokslus Lietuvoje.

Užtiksim lietuvių kunigų, kurie pasirašo lietuviškai, bet priekyje pavardės vietoj su- trumpinimo „kun.“ jau rasime „Rev.“ Argi tai reikalinga? Jei kas ilgiasiai išlaikys lie- tuviybę išeivijoje, tai tik jau ne organizacijos, klubai ar rate- liai, bet tikinčiųjų susibūrimai parapijose — ar tai būtų kati- likų ar evangelikų. Ir melski- me visi Praamžiu, kuris ilgai ne- laukiant dangūs išlytų mums antrą Valančių, kuris būtų mūsų lietuviškoms parapijoms žibintas — rodantis kelią į lie- tuvišką aplinką. Lietuvai rei- kalinga lietuviškų širdžių, bet ne didingų mauzoliejų!

P.S. S.m. rugsėjo mėn. 17 d. „Te- viškės šiburai“ vedamuoju pranešė, kad mūsų kalbinių veiksmų susi- tartis lietuvių kalbos rašybos išeivijoje suvienodinimo reikalu.

VASARIO 16 GIMNAZIJOS NAUJAS BENDRABUTIS

I Ameriką atvyko Tėv. Alfonsas Bernatonis, O.F.M. Cap. rinkti aukų Vasario 16 gimnazijos statomam bendrabučiui. Sustojęs atvykęs pas lietuvių pranciškonus Brooklyne — visai gretimame name. Taip teko tuoj susitikti ir paklausti: kas naujo Vasario 16 gimnazijoje, kodėl štai dabar prisireikė naujo bendrabučio?

Kuratorijos vaidmuo

Gimnazijos išlaikymu ir visom statymo problemom rūpinasi kuratorija. Anksčiau gimnazija priklausė tiesiog Vokietijos Lietuvių Bendruomenei. Krašto valdyba tvarkė visus gimnazijos reikalus.

Kaip žinia, gimnaziją remia vokiečiai. Jai duoda ir federalinė valdžia ir vietinė — valstybės (Wuerttenbergo). Lietuviai sudeda tik trečdalį.

Vokiečių valdžios atstovai ir patarė sudaryti specialią kuratoriją, kuri rūpintųsi tik gimnazijos išlaikymu. Taip ir buvo sudaryta tokia kuratorija, kurioje yra vienuolika asmenų. Penkis asmenis renka Lietuvių Bendruomenė, kitas vietas užima įvairūs pareigūnai. Kuratorijos vadovybėje yra gimnazijos direktorius ir du tarybos nariai. Pirmininką jie patys išsirenka.

Toji kuratorija ir įgaliojo savo narį Tėv. Alfonsą Bernatonį keliauti į Ameriką rinkti aukų.

Kodėl bendrabutis?

Gimnazijos patalpos buvo gana kuklios. Pirmą klasę buvo barakuose. 1965 pastatyta klasių pastatas, atsiėjęs virš 800, 000 DM.

Mokinių bendrabutis yra pilnyje, toje pačioje, kurią ir nupirko. Tame bendrabutyje daugiausia gyvena apie 120 mokinių.

Pastatas yra senas, virš šimtų metų senumo ir reikalingas

kapitalinio remonto. Buvo iškiesta vokiečių komisija, kuri apžiūrėjo pilį ir įvertino remonto darbus. Reikalinga kapitalinio remonto, kuris pareikalaus apie 500,000 DM. Komisija pasakė, kad vokiečių valdžia pinigų neduos remontui. Liepė studijuoti sąlygas naują bendrabutį pastatyti.

Kito kelio nebeliko — teko pasirinkti statybą.

Kiek duoda vokiečiai?

Bendrabučio statyba atsieis apie pusantro milijono DM., tai būtų apie 390,000 dol. Vokiečių valdžia taip patvarkė, kad tos sumos trečiąją dalį duoda federalinė valdžia, kitą trečiąją dalį Wuerttenbergo valstybė, gi likusį trečdalį sudeda lietuviai. Vienas toks trečdalis, dolerine suma pavertus, būtų

130,000 dol., kuriuos reikia lietuviams sudėti.

Vokiečių valdžia nustatė, kaip turi būti vykdoma statyba. Bendrabutis statomas trim dalim. Pirmoji dalis turi būti baigta kitų metų rudenį. Toje dalyje turi būti 55 lovos mokiniams. Kitą dalį sudarys įvairaus pobūdžio kambariai, reikalingi butai, paskui ir vėl bendrabutis mokiniams. Viso bus 127 lovos. Butas bendrabučio vedėjui, vieno kambario butas vedėjo pavaduotojui.

Vokiečių valdžia jau davė pinigų statybai. Statyba jau pradėta. Laukti nebuvo galima, nes kitaip vokiečių valdžia būtų sulaukusi pinigų, skirtus 1970-71 metams. Tai sudaro 86,000 dol.

Pirmosios aukos iš New Yorko lietuviams surinkti reikia apie 130,000 dol. Tais reikalais Tėv. Bernatonis ir atvyko į Ameriką. Štai prof. J. Stuko "Lietuvos atsiminimų" radijo piktike surinko pirmuosius pinigus, — viso 277 dol., iš kurių pirmoji šimtinė — prof. J. Stuko.

Aukos rinkdamos, jis apkelia visas lietuviškas kolonijas. Aukos siunčiamos per Balfą centrą. Balfas išduos visus reikiamus pažymėjimus, kvitus. Numatoma, kad Vokietijos lietuviai, įskaitant ir jų darbą, sudės apie 20,000 dol.

Kas bus senoji pilijė?

Senasis bendrabutis — pilis atiteks grynai Lietuvių Bendruomenės reikalui. Ten bus suorganizuota centrinė biblioteka, sudėti lietuvių veiklos archyvai. Bus patalpos suvažiavimui, susirinkimui ir t.t.

Reikalingi remonto darbai bus padaryti tokio būdu, nieko nesamondant. Vieną metų atremontuos vieną salę ar kambarį, kitą metų kitą.

Gimnazija pradėjo mokslo metus

Naujus mokslo metus gimnazija jau pradėjo. Siemet yra 74 mokiniai, nauji įstojo 22, iš JAV padavę prašymus 5 mokiniai.

Ryšių su Maskvos ir Bonnos sutartimi, galima tikėtis, kad iš Lietuvos leis išvažiuoti daugiau vokiškos kilmės lietuvių. Taip bus ir naujų mokinių.

Garbingi globėjai

Statybos protektoriumi sutiko būti kardinolas A. Samore, gi vysk. A. Deksnys parašė gražų rekomendacinį laišką Tėvui Bernatonui. Su tokiu laišku jis keliaus per Amerikos lietuvių kunigus, prašydamas, kad leistų aukas rinkti per pamaldas bažnyčioje ir t.t.

Garbės lentos

Balfas yra sukrauti aukų lapai. Kas norėtų jų gauti, tegu parašo Balfui.

Kuratorija nustatė ir tam tikrus aukų dydžius. Kas aukos 30 dol., bus įrašytas į garbės knygą; kas aukos 100 dol. — bus įrašytas į garbės lentą. Ta lenta bus įmūryta bendrabutyje. Aukojusių 1000 dol. portretai bus įremini ir bendra paveikslai. Už 1500 dol. pavadins to žmogaus vardu kambarį.

Visi aukotojai bus skelbiami spaudoje.

Darbas didelis, bet Tėv. Bernatonis visada nusiteikęs giedriai. Juokaudamas jis žiūri į šį didelį triušą. Tikisi išstėti ir sugrįžti į Vokietiją su reikalingais pinigais.

Jis pats Ameriką jau trečią kartą. Pirmą kartą buvo 1958 metais. Tada buvo atvykęs aplankyti draugų. Paskui buvo 1968 — PLB seime, dabar — gimnazijos reikalais. Vokietijoje jis gyvena Dieburge, prisiglaudęs prie kapucinių vienuolyno. Vokiečiai, suprasdami lietuvių reikalus, davė nemažą patalpą, kur galima ir kelevių priglausti ir sukviešti didesnę būrį kokiame suvažiavimui.

Tėv. Alfonsas Bernatonis, O.F.M., savo vienuolyno sode lyje

Vasario 16 gimnazijos mokinių bendrabutis iš gatvės pusės.

Katalikų mokyklas...

(atkelta iš 3 psl.)

Abortai

Amerikos vyskupijų laikraščiai šiom dienom gyvuliai kalba prieš abortus ir prieš pornografiją. Kelia Amerikos nenuoseklumą: naikina mirties bausmę nusikaltėliams, o mirti smerkia nekaltus negimusius kūdikius — tai Erodo kelias. Spauda skelbia gydytojų ir slauges, kurie atsisako dalyvauti tose žudynėse.

Pornografija

Raštai spaudoje, protestai prezidentui dėl pornografijos sustiprėjo ryšium su prezidento Johnsono paskirtos komisijos išvada — reikia duoti Amerikoje laisvę pornografijai. Pasidomėta, kas gi yra tokios išvados autorius. Pasirodė, prez. Johnsonas buvo paskyręs komisijos pirmininku W. B. Lockhart, Minnesotos universiteto teisių mokyklos dekaną. Jis yra ir "American Civil Liberties" narys. Jis pasikvietė ir eilę kitų tos "laisvės" narių ir už 2 milijonus mokesčių mokojo pinigų iškepė tą laisvę pornografijai.

O prezidentas Nixonas 1968 buvo kalbėjęs: "Aš pažadu, kad mano vyriausybė imsis tiesioginių žygių apsaugai vaikų ir merginų nuo minties apnuodijimo pornografinė literatūra".

Kontrolė ir statistika

Komisija, kuriai vadovauja J. D. Rockefelleris, trečiasis,

tikėjosi 1970 gyventojų surašymo duomenis panaudoti propagandai už gimimų kontrolę. Nusivylė, kad propagandai tie duomenys netinka — gyventojų buvo manoma esą 205 mil., o nepriskaičiuota iki 200 mil.

Kunigai ir valdžia

Amerikos vyskupai pasisakė prieš kunigų kandidatavimą į politines institucijas. Vienas iš jų, kurie to išėjimo nepaisė, yra Rhode Island jėzuitas Mc Laughlin, buvęs "America" žurnalo redaktorius. Jis kandidatas į senatorius — respublikonus. Providence vyskupas paskelbė, kad jis nesąs gavęs vietos vyskupo sutikimo, kurio reikalauja kanonai. Pagal

Twin Circle informaciją Mc Laughlin savo ruožtu paskelbė, kad kanonai dabar esą "sutrūkimo padėtyje", tai jis abejoja, ar toki kanonų įstatymai veikia.

Mišių vertimai

Paskelbtus priekaištus, kad mišių tekstas netiksliai išverstas į anglų kalbą, The Wanderer laikraščio St. Paul, Minn., iniciatyva sudaryta pasauliečių komisija vertimui patikrinti, nes esą dabartinis vertimas Vatikano tvirtintas tik laikinai.

Kas prieš negrus

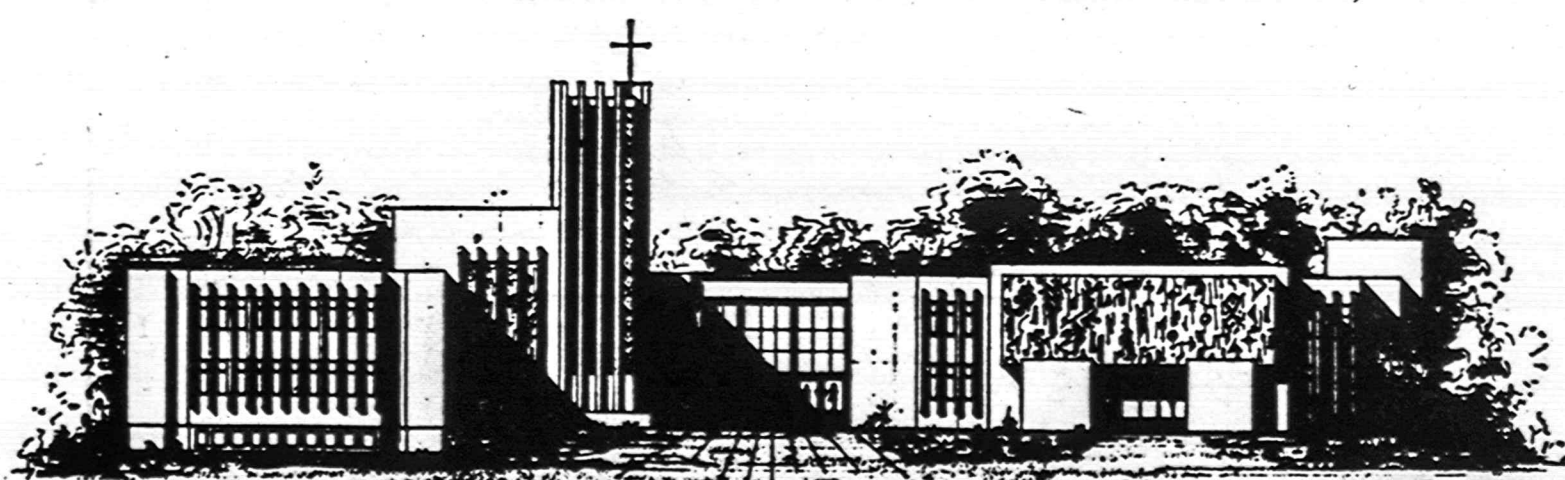
Harris opinijos institutas rado, kad "etninės baltųjų grupės — tokios kaip lenkai, airiai, italai — yra mažiau nusistatę prieš negrus negu čia gimę baltieji kilimo iš šiaurės Europos protestantų".

AŠTUNTOJI V. KRĖVĖS VARDŲ LITERATŪROS PREMIJA

Lietuvių Akademiniis Sambūris Montrealyje skiria aštuntąją Vinco Krėvės vardą 500 dol. literatūros premiją už stipriausią 1968-1969 metais išspausdintą ir dar nepremijuotą grožinės literatūros veikalą. Jury komisiją sudaro: V. Jonynas, dr. H. Nagys, dr. I. Gražytė (Liet. Rašytojų Draugijos atstovė), J. Adomaitis (K.L.B. Montrealio seimelio prezidiumo atstovas), A. Beniušis (Lietuv. Akademiniio Sambūrio pirmininkas).

Premija bus iškilmingai įteikta Akademiniio Sambūrio ruošiamame metiniame baliuje spalio 24 d., 7 val. vak., Chateau Champlain Hotel, Montrealyje. Lietuviška visuomenė nuosirdžiai kviečiama dalyvauti. Įėjimo kaina — 12.50 dol. Pageidaujama, kad bilietai būtų įsigyti iš anksto.

Bilietų ir informacijos reikais galima kreiptis į Sambūrio pirmininką: Algirdas Beniušis, 519 Le Royer St., St. Lambert, Que. Tel. 671-6374 (area 514).

Kultūros Židinio projekto fasadas, archit. Adolfo Tyliaus. Išplanuota salė, Lituanistinės mokyklos patalpos, organizacijos kambariai, biblioteka, meno galerija, spaustuvs, redakcijų bei administracijų patalpos, koplyčia, vienuolynas, muziejus.

Mielas Lietuvi, JAU LAIKAS — paremk Pranciškonų pastangas pastatyti

KULTŪROS ŽIDINĮ NEW YORKE

Pranciškonų Kultūros Židinys tarnaus visiems lietuviams dēto visų prašome kiek galint didesnę auką prisidėti prie jo STATYBOS FONDO.

TEVAMS PRANCISKONAMS BROOKLYNE (BUILDING FUND)

Siunčiu auką _____ statybų fondui ir prašau įrašyti mane (mūsų šeimai / mūsų mirusiųsios) į:

☐ Garbės fundatorius (\$1000)	☐ Fundatorius (\$100)
☐ Amžinuosius narius (\$500)	☐ Rėmėjas (mažesnė auka)

Pasirašau iš viso paaugoti ateityje statybų fondui _____

ADRESAS

 _____ Zip Code _____
 Visoms aukoms atskaitoma mokesčiai (Tax Deductible)

LOS ANGELES, CALIF.

Lietuvių diena

Kalifornijos Lietuvių diena, organizuojama Lietuvių Bendruomenės Vakarų apygardos, įvyksta rugsėjo 27 (sekmadienį). Koncertas bus Marshall aukštesniosios mokyklos auditorijoje. Programos atlikti iš Chicago atvykęs solistas Stasys Baras. Prie jo prisijungs pianistė Raimonda Apeikytė.

Solistas S. Baro gastrolės Australijoje šiais metais irodė, kad jis savo dainavimu gali sužavėti ne tik lietuvišką publiką. Pianistė R. Apeikytė, studijuodama muziką, parodė tokius gabumus, kad vos gavusi magistro laipsnį muzikologijoje, buvo pakviesta toji pačioje kolegijoje profesoriauti.

Koncerto programon yra įtraukti ir tautinių bei stilizuotų šokių jaunimo grupių pasirodymai.

Lietuvių dienos programa prasidės šeštadienį šv. Kazimiero parapijos salėje, kur bus oficialus dailininko Alfonso Dociaus (iš Kanados) parodos atidarymas.

Kalifornijos Lietuvių dienos paprastai sutraukia dalyvių iš visų Vakarų Amerikos valstijų.

Nauja gydytoja

Vokietijoje įgijusi medicinos gydytojos laipsnį, dr. Jovita Jurgilaitė Mende išlaikė Kalifornijos valstybinius medicinos egzaminus. Gavo teisę verstis medicinos gydytojos praktika Kalifornijoje ir dar 18-koj valstijų.

Dr. Jovita Chicagoje baigė aukštesniąją mokyklą (Maria High School) ir Mandelino kolegiją. Lankė lituanistinę mokyklą, priklausė prie skautų.

Vokietijoje ištėkėjo už to paties kurso kolegos, kuris, išlaikęs tuos pačius egzaminus, šiuo metu gilinasi vidaus ligų

specialybėje Harvardo u-te Bostone.

Dr. Jonas Jurgilas, Jovitos tėvas, kuris verčiasi medicinos gydytojo praktika Los Angeles priemiesty, neseniai Lietuvių Fondui paaugojo 1000 dolerių. Linkėtina, kad ir jaunoji gydytojų šeima, kuri nuolatiniams apsigyvenimui pasirinko Kaliforniją, nors ir būdama mišri, pasiilktų lietuviškos bendruomenės ribose.

Lietuvius dantų gydytojas Algis Lašas, prieš porą metų baigęs odontologijos studijas Pietinės Kalifornijos u-te, šiomis dienomis atidarė savo dantų gydytojo kabinetą vakari-nėje Los Angeles dalyje.

Išlaikę valstybinius egzaminus medicinos gydytojų praktikai gauti jauna gydytoja pora — dr. Christian ir dr. Jovita Jurgilaitė-Mende ruošiasi Kalifornijoje atidaryti savo kabinetą.

IŠ VISUR

— Kun. Viktoras Kaleckis, gimęs Lietuvoje 1922 kovo 6, išventintas į kunigus 1946 liepos 21 Eichstaette, Vokietijoje, š.m. rugsėjo 18 rastas savo bute negyvas. Mirties priežastis — kraujo išsiveržimas. Palaidotas rugsėjo 22 Dieburgo kapinėse. Žinia gauta iš prel. dr. J. Avizos, kuris rūpinosi laido-tuvėmis. Velionis kurį laiką gyveno JAV, vėliau grįžo į Vokietiją ir buvo tėv. Alfonso Bernatonio sekretorius, kartu talkino ir pastoracijoje.

— Juozas Matulaitis, gimęs 1908 vasario mėn., buvęs Lietuvos karininkas ir Vokietijoje ilgametis lietuvių darbo kuopų vadas, mirė rugsėjo 17. Palaidotas rugsėjo 21 Mainze, Vokietijoje.

— Marija ir Vitalis Zukauskai automobilį atvyko į Chicago ir atgabeno 35 dail. Zukauskienės paveikslus, kurie rugsėjo 19-26 išstatyti Čiurlionio galerijoje. Visi paveiksai — aliejinė tapyba: peizažai, natūrmortai, figūrinė tapyba. Yra ir kūrinių religine tema, o taip pat keletas abstraktų. Parodą ruošia Čiurlionio galerija. Dailininkė meną studijavo New Yorke, Washingtono Meno mokykloje. Dail. Zukauskienės kūrinių individualinė paroda buvo Waterbury, o bendroje parodoje yra dalyvavusi daugelį kartų ir laimėjusi premijų. Vitalis Zukauskas rugs. 19 Jaunimo centre, Džukų draugijos baliuje atliko humoristinę programą. Siemet V. Zukauskas švenčia sidabrinę sukaktį nuo savo humoristinių programų pradžios.

— Jonas Kavaliūnas, JAV LB Švietimo tarybos pirmininkas, pereitame Centro valdybos posėdyje patiekė Švietimo t-bos samatą 1970-1971 mokslo metams. Samata siekia 26,000 dol. sumą. Ši suma reikalinga, kad lituanistinio švietimo darbas riedėtų pirmyn.

—Lietuvos gatvė. Susivienijimo lietuvių Argentinoje 6-tojo skyrus pastangomis buvo išgautas dekretas iš miesto valdybos vieną iš Kordobos miesto gatvių pavadinti Lietuvos vardu. Jos atidarymas buvo sujungtas drauge su lietuvių dienomis Kordobos mieste. Gatvė Lituania yra Kordobos miesto rajone, vad. Pueyredon, priešais didžiausią miesto ligoninę ir prie didelio judėjimo gatvės Av. La Patria. Lietuvos vardo gatvė anksčiau vadinosi Oncativo, turi 14 kvartalų, visa išlieta asfaltu. Kordobos didžioji ligoninė Lietuvos gatvę dalina į dvi dalis.

— Dr. Milda Budrienė spalio 4 d., 3-5 val. p.p. Balzeko lietuvių kultūros muziejuje atidaro Amerikos lietuvių gydytojų medicinos srities spaudos darbų, foto nuotraukų ir dokumentų parodą. Parodoje bus išstatyta: ankstesnės emigracijos JAV gyvenusių ir dirbusių, čia gimusių, mokslus išėjusių ir dirbusių — parašiusių knygų higienos ir kitais medicinos srities klausimais ir naujosios emigracijos — jaunų gydytojų, profesoriaujančių vietos universitetuose, dirbančių tyrimo laboratorijose ir aktyviai dalyvaujančių profesinėje lietuvių gydytojų spaudoje, darbai. Parodoje bus ir dr. profesorius Aleksandro Caroliaus Kuršiaus (Curtius), 1659 atvykusio į JV ir čia profesoriavusio, lietuvių daktaro — mokslininko disertacija.

— IV-ji Dainų šventė įvyks 1971 liepos 4, sekmadienį, Chicagoje, International Amphitheatre patalpose. JAV LB Centro valdyba uoliai tęsia paruošiamuosius darbus, kad šventės rengimo darbai nesutrukdytų, kol pareigas perims naujoji, ši rudenį išrinkta, Centro valdyba.

Singapūras - rytų perlas, Liūto miestas

SINGAPŪRO SALA

Singapūras (Singapore), rytų romantikos ir anglų "old glory" miestas, yra įsikūręs to paties vardo saloje, turinčioje 217 kv. mylių plotą, tik 26 mylias ilgio ir 14 mylių pločio, esančioje vos 80 mylių į šiaurę nuo ekvatoriaus. Sala yra atskirta nuo Malajų pusiasalio ir valstybės siaura vandens juosta, su pačiu pusiasaliu (Malajijos valstybe) sujungta tiltu, per kurį eina didžiuliai vamzdžiai, nešdami iš Malajų pusiasalio į Singapūrą geriamą vandenį, kurio sala ir miestas visai neturi.

Singapūras turi apie 2 milijonus gyventojų, kurių pusė gyvena mieste. Klimatas gana kraštas ir drėgnas. Bet lietingas ir patogus šesiu mėnesių periodas atgaivina žmogų, išvalo miestą, išprausia vešią augmeniją ir žmones, gi padūkė taifūnai nušluoja visą purvą ir viską, kas yra supuvę, nuplaudami visų tropinių ligų virusus ir nunešdami viską į Indijos vandenyną.

Penktas pasaulio uostas

Singapūras, penktas savo didumu pasaulio uostas, buvo atstatas anglo Sir Tomas Raffles 1819 metais. Rasta tik 120 malajų ir 30 kinų. Jis ten įsteigė prekybos su Kinija bazę. 1826 britai įjungė šią salą į savo tuo laikų galingą dominiją ir įrengė ten tvirtovę su didžiausia karo laivyno baze. Antrojo pasaulinio karo metu japonai salą užėmė, bet tuoj po karo angliai paskelbė ją atskira kolonija.

Viršuje — vitražo detalė, kur matyti Hitleris ir Mussolinis, apačioje — Grafo bažnyčia, kur yra įstatytas vitražas.

1963 Singapūras drauge su Malajija pasiskelbė nepriklausoma valstybe. Po dvejų nepriklausomybės metų Malajijos vyriausybė paprašė Singapūro atstovus atsiskirti ir pasiskelbti nepriklausomais nuo Malajijos, nes kinai iš Singapūro, kurie čia sudaro 75 proc. gyventojų, pradėjo imigruoti į Malajiją, perimdami visą jos prekybą ir pramonę ir savo rankas, keisdami pusiasalio veidą ir padarydami vietinius malajus savo tarnais ir vergais. Singapūras su ta idėja sutiko. Kone visi Singapūro kinai vėl grįžo į Singapūrą, palikdami malajam vargingą, apskurusi ir nešvarų senąjį pusiasalio veidą.

Dvi kultūrinės srovės

Savo orientaline dvasia Singapūras patraukia turistą. Savo siaurose ir žmonėm perkrautose gatvelėse jis glaudžia mišinį kinų, malajų, indų, euraziatų ir europiečių. Budistų šventovės stovi greta indų ir islamo.

Valstybėje dominuoja dvi kultūrinės srovės: kinų ir anglų. Konservatyvūs kinai leidžia savo vaikus į savo pačių išlaikomas kiniškas mokyklas, kai tuo tarpu modernieji, kurių rankose yra beveik trys ketvirtadaliai salos pramonės, prekybos ir pinigų, eina su vakarais ir auklėja savo šeimas angliškose mokyklose. Prie pastarųjų prisideda ir tautinės mažumos.

Malajai Singapūre sudaro tininginių be ambicijos ir apsnūdėlių bemokslų grupę — salos vargšų, prastų darbininkų ir nuskurdėlių klasę, kai tuo tarpu kinai yra ambicingi, išmoksintai, darbštūs, švarūs ir gabūs. Indai daugiausia priklauso prie smulkios valdininkijos ir mažo uždarbio klasės. Žinoma, didysis kapitalas ir milijonai yra amerikiečių ir europiečių (anglų, vokiečių) rankose, kaip ir visame Azijos žemyne.

DR. HENRIKAS ARMANAS

Singapūro naktis

Visad triukšmingas, visad judas Singapūras, tarptautinio jūros ir oro susisiekimo kryžkelė, užburia keleivį. Senas romantinis vardas, kaip magnetas, traukia žmogų ten nuvykti, pasidžiaugti vandenyno mėlyne, nakties mėnėsiena, beždžionių klykavimu ir oriento nostalgija nuo karalienės Viktorijos auksinės gadinės dienų.

Švelnus vėjelis iš Pietų vandenyno šlamena palmių lapus, uoste žeri tūkstančiai laivų žiburių, medžiuose sirpstą bananai, iš gumos medžių tyliai laša gumos sula. Klykauja beždžionės. Virš vandens mėlynės kaba didelis mūsų astronautų "išniekintas" mėnulis. Tyliai praplaukia kinų džonka. Prie mano viešbučio baseino tyliai skamba muzikos garsai. Prie baro pasigirsta juokas. Meile apsaugusios jaunės poros šoka. Tai Singapūro naktis!

Gatvių pramogos

Vaikščiudamas Singapūro gatvėmis, užėjau net kelias gatvių pramogas. Tai "kinų operos". Ant stulpų plevėsuoja drakonai. Smilkalai išvaiko smarvę iš čia pat tekančių sruvų, negyvų žiurkių ir gyvulių mėšlo. Ant primityviai sukalstos scenos šoka ir kačių balsais dainuoja skaisčių spalvų, bet nublukusiais drabužiais apsilieję, išdažytais veidais, vaikščiojanti kaip povai ar mechaninės lėlės "operos dainininkai". Ant suolų sėdi vargšai kinai. Salia gražia kaula šuva. Prabėga pro šalį žiurkė. Nuo scenos sklinda prakaito ir senienos kvapas. Tai neapmokamas "community entertainment". Baisu ir klaidu pasidare man, bežiūrint į tuos baisius "aktorių" veidus. Nufilmavęs tą karinavą, pasiskubinau kuo greičiau išnešti savo "kudašių" iš šitos operinės pramogos.

Gyvačių tramdytojai

Kone kiekvienoje vakarietiškoje turtingų viešbučių ir valdžios pastatų aikštėje randi gyvačių tramdytojus, paprastai indus, kurie, atsivežę iš Indijos kobras, juodas mumbas ir smauglius, šokdina juos turistams už vieną dolerį. Turėjau "malonumo" būti apkabintas ir paglostytas milžiniško smauglio ir jį palaikyti savo rankose. Atrodė jis man malonus, švelnus, šaltas, tingus ir draugiškas, it kačiukas. Panaši buvo ir joudoji mumba, iš kurios nuodingi dantys buvo ištraukti ir kuri jau buvo turėjusi savo priešpiečiam dvi žiurkes. Tačiau kobra buvo ypatingai nervinga. Tai biaučiai atrodas šliužas, rudens lapų vario spalvos, baisių akių ir snukio. Su šituo velniu neparatčiau niekam eiti grybauti. Stovėjau toli nuo kobros, nors indas ragino prieiti iš užpakalio ir paliesti jos kaktą. Baisu!

Ką reiškia

"monkey business?"

Miestą supa didelis atogrąžų parkas. Visada patartina nusipirkti vaisių ar riešutų, o šių čia gausu, tokių, kaip mangostens, rambutanų, durianų, papaya, mangoes, bananai ir visa eilė kitų, kurių niekada nemačiau ir neragavau savo gyvenime.

Mano palydovas malajas paleido mane vieną į mišką ir liepė nešti rankose kekę didelę, išdažytą veidais, vaikščiojanti kaip povai ar mechaninės lėlės "operos dainininkai". Ant suolų sėdi vargšai kinai. Salia gražia kaula šuva. Prabėga pro šalį žiurkė. Nuo scenos sklinda prakaito ir senienos kvapas. Tai neapmokamas "community entertainment". Baisu ir klaidu pasidare man, bežiūrint į tuos baisius "aktorių" veidus. Nufilmavęs tą karinavą, pasiskubinau kuo greičiau išnešti savo "kudašių" iš šitos operinės pramogos.

Dr. Henrikas Armanas Singapūre apžiūri gyvates.

juokdamosi nulekia medžiais ir džiunglėmis, iš kur atėjo.

Turėjau smagumo ir juoko su beždžionėmis. Dabar žinau, ką reiškia angliškas posakis "monkey business": jei su beždžione prasidėsi, nieko nelaimėsi!

(Bus daugiau)

Worcester, Mass.

Šaukos sutiktuves

Jono ir Marijos Pipirų sūnus Jonas savo gyvenimo draugę Silviją Umbrasaitę surado net daugiau kaip už tūkstantį mylių nuo Worcesterio. Tai buvo Lemonte, Illinois. Ten rugpjūčio 29 įvyko jų vestuvės.

Jaunojo tėveliai rugsėjo 13. sekmadienį, suruošė jauniems šaukos sutiktuves.

Sv. Kazimiero parapijos bažnyčioje kun. J. Steponaitis jaunųjų intencija aukėjo mišias, per kurias jaunieji nešė prie altoriaus dovanas.

Maironio parke įvyko vaišės,

į kurias atsilankė Sv. Kazimiero parapijos klebonas kun. J. Jutkevičius, kun. J. Steponaitis, lietuvių skautų brolijos vyriausias skautininkas P. Molis su žmona, Worcesterio lietuvių skautų tuntin. R. Jakubauskas, vietos Lietuvių Bendruomenės sekretorius ir Maironio parko veikėjas V. Židžiūnas su žmona, jaunosios tėveliai V. M. Umbrasai, jaunosios sėnėlis I. Straukas ir kiti. Taip pat dalyvavo ir atvykę iš Clevelando vyrų oktetas.

Šiom gražiom jaunųjų sutiktuvių vadovavo Labdaringos Draugijos pirm. K. Adomavičius.

A. Jakubauskui pravedus jaunųjų garbei skirtą tostą ir kun. J. Jutkevičiui sukalbėjus malda, prasidėjo vaišės.

Vaisėm baigiantis, vyko sveikinimai.

Kun. J. Jutkevičius, sveikindamas jaunuosius, jiems priminė, kad vedybiniame gyvenime teks patirti visokių dienų, bet kantrybė nugals visas kliūtis.

P. Molis savo žodyje pabrėžė, kad jaunieji pirmiausia turi būti dėkingi savo tėveliam už jų gražų lietuvišką auklėjimą.

Taip pat jie turi būti dėkingi ir skautų organizacijai, prie kurios jaunas nuo pat vaikystės priklauso. Linkėjo ir toliau nenutolti nuo skautų organizacijos ir lietuviybės.

Kun. J. Steponaitis pasakė, kad Jonukas yra buvęs jo mokinys šeštadieninėje mokykloje. Ją baigęs lankė aukštesnį lituanistikos kursą. Linkėjo branginti visas mokykloje įgytas žinias ir perduoti jas savo šeimos būsimam atžalynui.

R. Jakubauskas skautų vardu jaunajam įteikė iš Lietuvos gautą gintarinę Gedimino pilį, linkėdamas visada prisiminti, kokiam kraštui jis priklauso ir, nuo mažų dienų esant pavysdingu skautu, tokiu būti ir toliau.

V. Židžiūnas sveikino jaunuosius Maironio parko ir LB vietos apylinkės vardu. Jis pabrėžė, kad jaunoji ir Pipirų šeimos tarpą atsinešę neįkainojamą turta, didžiausią kraitį —

lietuvių kalbą ir papročius. Linkėjo visa tai branginti ir perduoti savo vaikams.

Kalbėjo ir jaunojo tėvelis, kuris yra Labdaringos Draugijos, kuriai priklauso Maironio parkas, vicepirmininkas. Jis dar kartą išreiškė savo žmonos ir savo paties džiaugsmą, kuriuo dalinasi su jaunosios tėveliais.

Pabaigoje žodį tarė jaunasis. Padėkojo tėveliam už tokias šaunias sutiktuves, savo žmonos tėveliam už lietuviškoje dvasioje užaugintą dukrelę Silviją, kuri jam Aukščiausiojo skirto būti jo gyvenimo palydovė. Dėkojo visiems už atsilankymą ir priminė, kad lietuviybė jų šeimos tarpe tikrai nemirs.

Po sveikinimų prasidėjo pati linksniausia dalis — šokiai, grojant populiariam visoj Naujojoje Anglijoje žinomam skautų orkestrui, kurio vadovas yra R. Marcinkevičius. Tarp šokančiųjų porų linksmai sukosi ir jaunosios sėnėlis I. Straukas, šokdamas vieną šokį po kito, tik pakeisdamas šokančias ponas.

Jaunasis yra tarnavęs Amerikos kariuomenėje tankistų daliniuose ir kovojęs Vietnamo. Už narsumą kovose yra apdovanotas medaliau. J.M.

Lietuvių susitarinimo pietūs

Spalio 4 d., 1 v.p.p., Lietuvių Piliečių Klube, 67 Vernon St., Worcesterio lietuvių organizacijų taryba rengia lietuvių susitarinimo pietūs, kurių metu bus minima ir Lietuvos Steigiamojo Seimo 50 metų sukaktis. Paskaitą skaitys worcesteriečiam gerai žinomas dr. Balys Matulionis.

Visi Worcesterio ir apylinkių lietuvių maloniai kviečiami dalyvauti.

Informacijų ir bilietų išgijimo reikalais prašome kreiptis į šiuos asmenis:

Anthony Miner (parengimo pirmininkas), 49 Bruce St., Grafton, Mass. 01519; tel. 839-2043;

Irene Adomaitienė, 4 Whitney St., Worcester, Mass. 01612; tel. 791-7285. P.S.

Hitleris ir Mussolinis bažnyčios lange

Austrijoje, Grazo mieste, Stadtpfarrkirche (miesto parapijos bažnyčioje) yra įdėtas vitražinis langas. Padarytas jis po antrojo pasaulinio karo.

Langas vaizduoja Kristaus nuplakimą ir vainikavimą erkėmis. Štai Romos kareivių išjuoktas, apspaudytas Kristus sėdi viduryje. Ant galvos erkėčių vainikas, rankoje lėdrė. Kareiviai dar muša lazdom, plakia virvėmis.

Tai scena, daug kartų vaizduota visokių pasaulio dailininkų. Šiame vitraže yra nau-

ja tai, kad aukštai dešinėje matome Hitlerį ir Mussolinį, du draugus. Jie kursto minią, kad šie dar labiau muštų Kristų.

Langą suprojektavo prof. Albert Birkle. Jis paaiškino, kodėl į vitražą įkėlė tuos pagarsėjusius diktatorius. Jie abu tikrai daug prisidėjo, kad Kristus būtų kankinamas šiais laikais. Jie abu buvo Kristaus persekiotojai.

Dabar į tą langą reikėtų įdėti dar naujus šių laikų Kristaus persekiotojus. Ir kiek jų daug būtų!

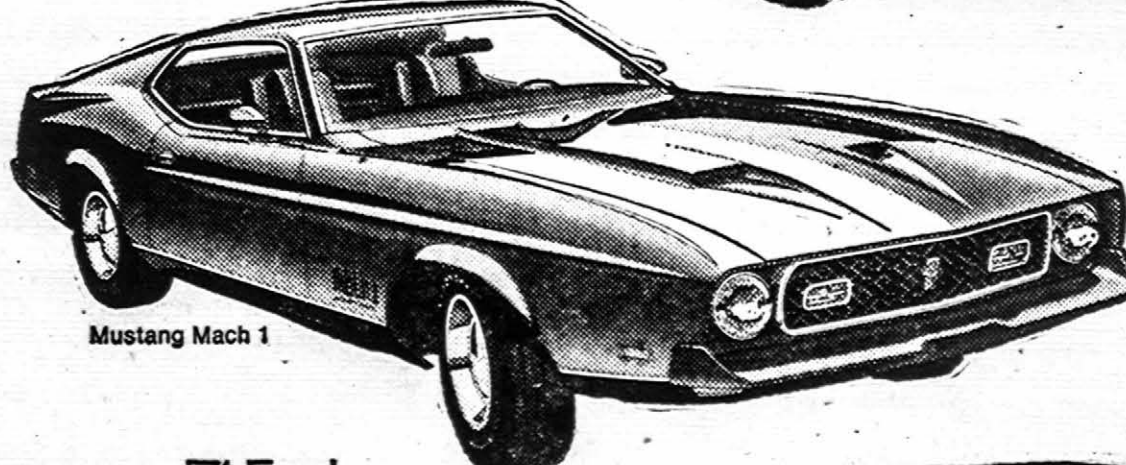
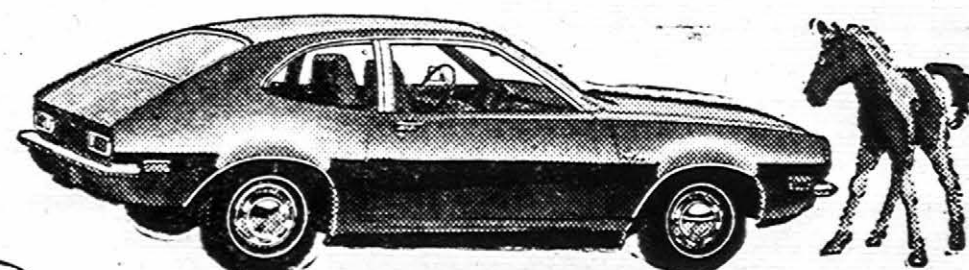

Vitražas, vaizduojąs Kristaus nuplakimą. Dešinėje viršuje matosi Hitleris ir Mussolinis.

Amerika, tavo nauji automobiliai jau paruošti! Tai 1971 m. Fordai.

NAUJAS FORD PINTO

Kaina ir dydis kaip mažųjų importuotų automobilių, bet daugiau vietos viduj. Ramus ir tvirtas. Ilgai keliauja tarp sustojimų prie garolyno ar aptarnavimo stočių.

Mustang Mach 1

'71 Mustang

Kaip gražiai naujas Mustang atsisotja šalia didžiųjų Europos automobilių? Puikiausiai. Didinga išvaizda ir vairavimas, gi kaina prieinama, šeši modeliai, septyni motorai ir ilgas, ilgas pasirinkimų sąrašas.

'71 Ford

Aplink vis daugiau traukimo. Viduje '71 Ford LTD jaučiamas ramus, bet galingas pasaulis, apsuptys ištaigingumo. Ramus sustojimas. Tai 1971 m. Fordas — teikiąs jums geresnes pasiūlas.

LTD Brougham 2-Door Hardtop

Nepraleiskit progos susipažinti ir su kitais geresnės pasiūlos 1971 m. Fordo automobiliais, įskaitant Thunderbird, Maverick, Torino ir gražius vagoniukus.

FORD

Pamatykite visas Fordo geresnes pasiūlas

'71 m. pas jūsų Fordo pardavėjus dabar!

Ford Punt, Pass & Kick Competition. Boys, 8-13, register at your nearest participating Ford Dealer through September 28

SACHMATAI

Veda K. Merkis

• Merkio partija, davusi jam ketvirtąją taktą N. Anglijos p-bėse, įveikė S. Gerzadovicių rikiuotą pagal "raining" 5-ju, 100 žaidėjų grupę; Merkio buvo 40-tas. Baltais žaidė K. Merkis, juodais — S. Gerzadovicius.

- 1 N-KB3 — P-KN3
- 2 P-QB4 — B-N2
- 3 N-QB3 — P-K4
- 4 P-KN3 — N-QB3
- 5 B-N2 — P-Q3
- 6 O-O — P-KB4
- 7 P-Q3 — N-B3
- 8 B-KN5 — P-KR3
- 9 BxN — BxB
- 10 N-Q5 — B-N2
- 11 R-N1 — O-O
- 12 P-N4 — P-QR3
- 13 P-QR4 — P-KN4
- 14 P-K3 — P-B5
- 15 N-Q2 — N-K2
- 16 KPxP — N-PxP
- 17 K-R1 — N-B4
- 18 B-K4 — N-Q5
- 19 N-PxP — K-R1
- 20 Q-R5 — B-B4
- 21 R-KN — BxB+
- 22 PxN — P-QB3
- 23 RxB! — Resigns.

Grešia matas: Jei 23... KxR 24 R-N+ K-R2 25 Q-N6+ K-R1 ir valdovė matuoja.

Ekskursija autobusu į Kennebunkport, Maine, ir į Marijos šventovę La Salette, Ipswich, Mass., įvyksta spalio 2-3 d. Tai paskutinioji šių metų rudens kelionė į Tėvų Pranciškonų sodybą. Autobusas išeina spalio 2 d. 4:30 po pietų nuo T. Pranciškonų vienuolyno, 680 Bushwick Ave., Brooklyn. 5 val. sustoja prie Salinsku šermentinės, 84-02 Jamaica Ave., Woodhaven. Informacijai skambinti T. Baniūniui GL 2-2923, vakarais GL 5-7068, arba M. Salinskienei 296-2244.

SPARNUOTI LIETUVIAI — DARIUS IR GIRENAS. Petro Jurgėlo parašyta knyga. Plačiai vaizduoja pasirengimą žygiui, skridimą ir jų tragišką žuvimą Vokietijoje. Surinkta platūs spaudos atsiliepimai. Knyga tur 384 psl., 81 nuotrauką ir 5 brėžinius. Irišta į kietus viršelius.

Knygos yra vos keliolika egzempliorių. Kaina 7 dol. Gaunama Darbininko administracijoje.

Dainuojame su Lione — nauja šios plokštelės laida. Įdainuota Lionės Juodytės. Kaina 5 dol. Daugiau užsakant, duodama nuolaida. Gaunama Darbininko administracijoje.

Pasaulio Liet. Gydymo Sąjungos išleistas 3 spalvų ženklelis Lietuvos okupacijai priminti. Ženklielis lipinami ant laiško. 100 ženklelių už 1 dol. Platintojams nuolaida. Kreiptis: Darbininkas, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N. Y. 11221.

Parengimai New Yorke

Spalio 11, sekmadienį — Pietūs ir koncertas 55-rių metų veiklos sukakties proga. Rengia Kat. Moterų Sąjungos 29 kuopa Apreiškimo parapijos salėje, Brooklyn, N.Y.

Spalio 17-18, šeštadienį ir sekmadienį — Dail. žumbakienės kūrinių paroda.

Spalio 24, šeštadienį — Balfo 100-jo skyriaus vėjauš užbaigimo vakaras Maspetho lietuvių parapijos salėje, Maspeth, N.Y.

Spalio 31, šeštadienį ir lapkričio 1, sekmadienį — Dail. A. Rūkštelės meno kūrinių paroda Knights of Columbus salėje, Woodhaven, N.Y.

Lapkričio 28, šeštadienį — Lietuvos kariuomenės minėjimas Maspetho lietuvių parapijos salėje. Rengia L.V.S. Ramovė.

Gruodžio 6, sekmadienį — Kenčiančiai Bažnyčiai Lietuvoje paminėti diena. Rengia Liet. Kat. Religinę šalpą ir Liet. Kat. Moterų Kultūros draugiją.

Numatomus parengimus pranešti LB New York apygardos valdybos nariui kultūros reikalams — Vytautui Radzianui, 84-16 110th St., Richmond Hill, N.Y. 11418; telefono: 441-9720.

Dainuojam su Lione, įdainuota Juodytės solo ir duetai: Kur bakūžė samanota, Supinsiu dainužė, Dukružėlė, Gegutė raiboji, Mamytė, Spragilų daina, Aš bijau pasakyt, Šventė, Agnelė, Oi greičiau greičiau, Gyvenki, juokis ir mylėk, Vai pūtė, pūtė, Apynėlis, Pradalguose, Pamylėjau vakar, Plaukia sau laivelis. Mono, galima groti ir stereo, kaina 5 dol. Daugiau užsakant, duodama nuolaida. Gaunama Darbininko administracijoje.

Introduction to Modern Lithuanian. Puikus lietuvių kalbos vadovas su 40 pamokų, gramatikos priedu, skaitymais ir žodynais. Tekstas ir paaiškinimai anglų kalba. Nemo-kantiem ar nedaug mokantiem lietuviškai — puiki galimybė išmokti. Parengė L. Dambriūnas, A. Klimas ir W.R. Schmalstieg. Išleido lietuvių pranciškonai Brooklyn. 479 psl., kietais viršeliais. Kaina 7 dol.

Labai naudingas priedas pradedantiems mokytis lietuvių kalbą: **Lithuanian Reader for Self-Instruction.** Parengė W. R. Schmalstieg ir A. Klimas. Kaina 1 dol.

DARBININKAS
910 Willoughby Ave.
Brooklyn, N. Y. 11221

Live or Work in the Midtown Area? St. Agnes Center for Adult Education

Sessions 5:30 to 7:00 — Tuesdays or Thursdays
156 EAST 44th STREET (1 block from Grand Central)
26 courses including languages, art, bridge, psychology, investments, theology, and various business courses including sten. Fee \$30 per course. Register before September 24. Write or call — ADULT EDUCATION, St. Agnes High School, 156 E. 44 St., N.Y.C. 10017 MU 2-2230

SOUTH BOSTON SAVINGS BANK

Inkorporuotas 1863
460 West Broadway, South Boston Massachusetts
"Kur tūkstančiai taupo milijonus"
ALFRED W. ARCHIBALD
President
Šio banko direktorių taryboje yra Lietuvos garbės konsulas adv. A. O. Šallina ir adv. Jonas J. Grigalius. Reikale su patarnautojais galima susikaibėti ir lietuviškai. • Turtas (Assets) virš \$175,000,000.
Current dividend 5½% on all accounts.
Dabar moka 5½% už visų rūšių taupomus pinigus.

DARBININKO SKAITYTOJAM

SKAITYTOJAMS palengvinti išsiųsti prenumeratą, dedamas šis lapelis. Prašome jį iškirpti, užpildyti ir pasiųsti adresu:
Darbininkas, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N. Y. 11221
Prašau pratešti prenumeratą 1970 metams.

Vardas ir pavardė _____

Adresas _____
DARBININKAS naujies skaitytojam pirmąsias metus tik \$5.00. Visi kiti skaitytojai, kur begyventų, moka \$8.00.

Už kalendorių \$ _____
Siunčiu už prenumeratą \$ _____
Spaudai paremti \$ _____
Siunčiu skolą už _____ m. \$ _____

Užsakykite dabar

specialių rublių certifikatus. Lietuvon

Specialūs rubliai turi keturgubą vertę negu eiliniai rubliai. Su Specialių Rublių Certifikatais jūs giminės gali bet ką nusipirkti Vneshpoylostorg užsienio valiutos kratuose už ketvirtąją kainą ar dar pigiau. Kai kurios prekės turi tokia žemą kainą, kad išeina 10 rublių už 1 dolerį. Prašykite naujų katalogų — jie siunčiami veltui — ir jūs įsitikinsite, kad Specialių Rublių Certifikatai yra geriausia dovana jūsų giminėm. Pristatoma per 3-4 savaites, \$2.13 už vieną specialų rublį. Jokių kitų mokesčių. Pilnai garantuota. Užsakykite dabar — per

INTERTRADE
EXPRESS CORP.

125 East 23rd Street
Antras aukštas
New York, N.Y. 10010
Tel. 982-1530

REIKALAUKITE
NAUJŲ
KATALOGŲ

Svarbu —
Mes priimam automobilių
ir butų užsakymus.

LB Woodhaveno apylinkė pagamino ženklelį klijuoti ant automobilio lango (de-cal):

aukso spalvos rėmuose, baltas vytis raudoname fone. Dydis: 2½x2 inč. Galima užsakyti paštu prisiunčiant \$1.00 už ženklelį — DARBININKO administracija, 910 Willoughby Ave. Brooklyn, N.Y. 11221.

Juostos, takeliai, pagalvėlės.
Milda Kvedariene, 5 Drum St., Iselin, N. J. 08830. Tel. (201) 283-1981.

DISPLAY

CLAUDIO'S RESTAURANT and MARINA
Our 100th Year!
Ft. of Main St., Greenport, N. Y. Restaurant 516 477-9800, Dock 516 477-0715 Estab. 100 yrs. 1870! Four generations of family ownership. Seafood Steaks: Continental and American cuisine. Live lobster tank. Suburb harbor view from glass-enclosed dining rooms. Upper deck Marine Dining Room. Deep water pier. Gulf products. Water, elec. showers. centrally located 1 block from business district.

RIDGEWOOD MOVERS
LOCAL and LONG DISTANCE
Licensed and Bonded
60-30 Cooper Ave. Ridgewood, Qns.
Call VA 1-1200

GENERAL BUILDING MAINTENANCE
Home improvements, violations removed, all licensed personnel. We take pride in our work. 369 Utica Avenue, Brooklyn, N.Y. — Call: 771-9659

MALE - FEMALE

General Kitchen Help — split shift. live in or out, starting Sept. 14. Call 9am-4pm Hackley School, 293 Benedict Ave. Tarrytown, 914-631-0128

SOCIAL WORKERS MSW

Staten Island & NYC. We are 1 of the nation's leading Child Caring institutions seeking qualified MSW's to join our creative, dynamic program offering involvement team, related to child's individual needs. Salary is commensurate with exp + exc benefits (212) 984-1500 Ext. 331 Mission of the Immaculate Virgin, Mt Loretto, Staten Island, NY 10309

Girls-Men wanted to take messages and answer telephones no exp necessary, full or part time — A & A Answering Service. Call 345-5078.

H. W. MALE

Body & Fender Men exp necessary, must have tools. Good salary plus overtime. Scholen St. Garage, 279 Scholes Brooklyn, N.Y. — 497-5274

Exp Auto Counter Man on parts — 40 hrs plus fringe benefits — Auslander Volkswagon 1 Jericho Tpke. New Hyde Park, N.Y. 516-488-2420

Gas Station Attendants — full time only. Must be experienced, Day or night shift. Apply at Getty Gas Sta. Cor. Flatlands & Pennsylvania Ave. Brooklyn, 649-9684

Bus Drivers full or part time steady work benefits paid vacation etc. — Fair Lawn Transportation Co. 558 East 22nd Street Paterson, N.J. Call: 201-742-0399

"SCHOOL BUS DRIVERS" needed for 7 AM - 9 AM & 2 PM - 4 PM Training Program Available \$3 per hour — \$2 hour minimum Will assist in obtaining license. Huntingdon area, (516) HA 7-0011

EXP JEWELRY
Stone Setters - Polishers - Jewelers
Good salary and Union Shop
DESIGNCRAFT JEWELRY INDUSTRIES
380 Second Ave., N.Y.C.
Call — 533-2300

SALESMEN with Car. Experienced or will train in whole sale Radio and T.V. line. Salary and commission. Apply in person only 9 AM to 11 AM Empire Sales 32-68 Steinway St. Astoria, Long Island, N.Y.

REAL ESTATE

2 Lots for Sale in Greenwood Lake area. Corner location short walk to private lake. Asking \$1,000 for ea. lot. Call Mrs. Reid — 201-569-1198

Ramsey, N.J. PARKSIDE ESTATES immediate occupancy!

4 BEDROOM Brickfront Colonial

Full size Living Room and Dining Room, Beamed Ceiling Pannelled Family Room with Fireplace, 2½ Tiled Baths, Full Cellar, Eat-In Kitchen, 2 Car Attached Garage, 2 Zone Hot Water Baseboard Heating, Ducts in for Air Conditioning. 100x160 Landscaped Plot Near Schools, Shopping and Buses.

\$59,900

Call Fiore Gorga—Builder — (201) 652-1286

H. W. MALE

Automotive Mechanics Ford experience only tired of commuting? work in one of Suffolk's largest service departments Smithtown Ford 10 W. Main St Smithtown, L.I. 516 AN 5-2340 ask for Mr. Charles Detelich

Exp Front End Man good salary & benefits steady. Must be first class auto mechanic, location New Hyde Park area — Zac's Service Center 68-31 Elliot Avenue Middle Village, New York Call: 899-9883

Experienced Pressman Rotary Offset salary open—day shift, all benefits, permanent position. Rene Decker Company 48 Cherry Lane, Floral Park, Long Island, 212-347-8052

SCHOOL BUS DRIVERS morning or afternoon shift. Training program start at \$3 per hour minimum of 2 hours ROY K. DAVIS, INC. 269 New York Avenue Huntington, L.I. Call: 516 HA 7-0011 Huntington & Green Lawn area.

EXPERIENCED AUTO GLASS INSTALLER

Steady work, Union Shop, good salary and fringe benefits — MOTORWAYS INC. Call 564-5550 ask for Mr. John Bergmaschl

EXPERIENCED MECHANIC
Must have own tools, truck experience on gas and some diesel, good salary steady work and fringe benefits CAPASSO 80 Contant Avenue Lodi, New Jersey. Call Mr. Wimbush 201-772-9102

COOK experienced for small country Inn near Bucks County 5 day week Wednesday thru Sunday lunch and dinner good salary steady year round job. Call: 609-397-3286 Mr. Pittore — Sergeantsville Inn, Sergeantsville, New Jersey

Sheet Metal Men bench assemblers. Instrument repair men and gauge men—on recorders, dials and gauges. Good salary and fringe benefits. WECHSLER INSTRUMENT CORP. 80 Mill Road Freeport, L.I. 516-623-0100

Factory Help

ASSEMBLERS
MATERIAL OPERATORS
MILL OPERATORS
Starting wages \$2.45 to \$3.50 hr. Leading supplier modular classrooms. Steady work. Overtime. Apply in person EDUCATIONAL INDUSTRIAL FACILITIES, Inc.
Marlboro Industrial Pk. Vandenberg Rd. off Rt. 79 Marlboro, N.J.

COMING SOON

Big New Grants in West Caldwell

There are positions now open for STOCKMEN
SECURITY MEN
Top salary
Many Company Benefits
Apply in person at either:

W. T. GRANT CO.

992 Route 46 Clifton, N.J.
or
790 Bloomfield Avenue
West Caldwell, N.J.

Laborers to work in Nursery 6 days a week. Start at \$2.25 per hour — Blossom Knoll Nurseries, Yorktown Hts, New York. Call: 914-962-2064

**TO PLACE
YOUR AD
CANCEL OR CHANGE
Tel.: GL2-2923**

SERVICE

MARIO'S AUTO INSPECTION REPAIR STATION
Headlights adjustment wheel alignment motor tune up and brake service Shell Bay Mayville, N. J. Cape May Court House opposite State Inspection Department Station 8 AM 5 PM Closed Sunday-Monday Owned and operated by Mario De Santis If you want to go Call 609 465-3607.

CREATIVE

One of the Lowest Cost Furniture Refinishing Company in Brooklyn. We pick up and deliver. We take pride in our work. 1873 Eastern Parkway
Call: 485-2824, Mr. James Lampkin

DAZ CONSTRUCTION

Violations removed, plumbing and carpentry and general contracting work. All work done at reasonable rates. 303 West 138th Street, N.Y.C. Call: 234-3615

PRODUCTS LA FLOR

Looking for Distributors to sell spices in Super Markets in N.Y. - N.J. - Conn. - L.I. - Phila. Must have own truck. 160 Scholes Street Brooklyn, N.Y. Call 212-384-2888 or 384-2873 — Mr. Torre.

H. W. FEMALE

Exp Waitresses days 11 AM 7 PM, nights 6 PM 2 AM Good pay & tips. Apply in person Bridgewater Diner Rt. 202 & 206 Summerville, N.J. 201-722-9800

TYPIST

EARN \$100 A WEEK
Midtown Real Estate Firm seeks person with excellent typing skills. PURCHASING DEPARTMENT Pleasant surroundings Convenient Location.
Call: Mr. F. WALLACE CROSS AND BROWN 522 Fifth Avenue New York, N.Y. Call: 687-9200

RN'S — challenging opportunity in home for aged. Supervisory experience necessary. Creative thinking, imagination encouraged. Positions for: Director, Assistant director & LPN'S. Salary open. Bushwick area of Brooklyn. Please call for further information (212) 455-6740.

Exp operator (lady) on switchboard, 507 PBX small monitor board light typing and filing steady position. J. Eisenberg Inc. — 66-15 TrafficSt. Ridgewood, Queens, N.Y. HY 7-5566

Women Weavers steady work, 40 hrs + fringe benefits hospitalization and vacation. Exquisite Reweaving, 69-19 Queens Blvd., Woodside Qns. Call 478-5353

SINGER operators on dresses and sweaters. Exp operators will have the advantage of good pay, fringe benefits, Union shop and overtime. Apply: Cornish Knit, 121 Inghram St. Brooklyn, N.Y. For appointment or directions call: HY 7-1230.

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B.S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N.Y. 11421
WE DELIVER
Michigan 2-4130

Virginia 9-4496
A. R. SHIPLEY COMPANY
Aluminum Combination Windows and Doors
Jalousie Windows
Aluminum Awnings
600 RIDGEWOOD AVE.
Brooklyn, N. Y. 11208
Allen R. Shipley

FEMALE—MALE

Husband-Wife team to work on EGG FARM two hours away in upper N.Y. State. Farm experience necessary. Housing plus farm privileges. Good living. Salary open. Call Area code — 914-434-4734.

DARBININKAS

NEW YORKO
NAUJIENOS

Vienuolynas GL 5-7068
Spaustuvė GL 2-6916
Redakcija GL 5-7281
Administracija GL 2-2923

Kunigų Vieniybės seimas vyksta šią savaitę, rugsėjo 22-23, lietuvių-pranciškonų vienuolynė Kennebunkporte, Maine.

Tėv. Alfonsas Bernatonis, O. F. M. Cap., atvykęs į Ameriką rinkti aukų Vasario 16 gimnazijos bendrabučio statybai, dabar išvyko į Kunigų Vieniybės seimą, į Kennebunkportą, Maine. Iš ten yra pakviestas aplankyti Clevelando lietuvių. New York'e praeitą savaitę gimnazijos bendrabučio statybai surinko 1337 dol.

Poeto Oskaro Milašiaus minėjimą rengia Liet. Kat. Mokslių Akademijos New Yorko židinys šį sekmadienį, rugsėjo 27, 4 v. popiet Kultūros židinio patalpose, 361 Highland Blvd. Pagrindinė paskaita skaitys dr. Alodona Šlepetytė-Janačienė. Dramos aktorius Henrikas Kačinskas skaitys poeto kūrybą, savo prisiminimus papasakos Antanas Vaičiulaitis ir dr. Stasys Bačkis, kuriems teko poetą artimiau pažinti. Visi kviečiami atsilankyti.

Dail. B. Vilkučiai Gedvilienė savo mylimo tėvelio a.a. Juozo Vilkučio - Keturakio 22-ųjų mirties metinių prisiminimui atsiuntė Balfui 10 dol. auką.

Tėv. Juvenalis Liaubos, O. F. M., išleistuves rengia LB New Yorko apygardos valdyba. Išleistuvės bus šį sekmadienį, rugsėjo 26 d., 7 v.v. Kultūros židinį, 361 Highland Blvd. Rengimo komitetą sudaro tos organizacijos, kurios šiais metais naudojosi Kultūros židinio patalpomis. Pagrindinę kalbą pasakys Lietuvos gen. konsulas A. Simutis. Į išleistuves kviečiama visuomenė. Apie savo dalyvavimą prašom pranešti LB N. Y. apygardos išdininui V. Pavariečiui, telef. 847-5619.

D. K. Birutės karininkų Seimų moterų draugijos visuotinis susirinkimas įvyks rugsėjo 25, penktadienį, 7 val. vak. pas namę M. Klivčienę, 76-13 85th Road, Woodhaven. Tel. MI 2-1795. Kviečiamos ir naujos narės.

New Yorko ateitininkai spalio 3, šeštadienį, rengia Initium semestri šokių Viešpaties Atsimainymo parapijos salė, Maspeth. Gros Gutauskų orkestras. Bus ir užkandžiai. Įėjimas suaugusiems 3 dol., studentams — 2 dol.

L. K. Moterų Sąjungos 29 kuopa 55 metų sukakties proga ruošia pietus ir koncertą. Mišios 11 val. Apreiškimo parapijos bažnyčioje. Po mišių pietūs 12:30 val. žemutinėje mokyklos salė, 4 val. koncertas. Koncerto programoj sutiko dalyvauti: Apreiškimo parapijos choras su dirigentu Algirdu Kačanausku, solistai Irena Stanikūnaitė ir Liudą Stukas, dailiojo žodžio menininkė Irena Veblaitienė, studentė Jūratė Balseytė. Prieš programą žodį tars tėv. dr. Leonardas Andriekus, OFM. Sąjungietės kviečia visus atsilankyti. Jos iš parengimų gautą pelną skiria lietuviškiems reikalams, šį kartą — Kultūros židinio statybai. 29 kuopa kasmet prisimena sąjungiečių pirmuosius nuveiktus darbus. Pats centras įsikūrė 1915 metais. Jį įkūrė kelios supiratusios lietuvių moterys. Jų tikslas buvo išauginti lietuvių kalbą, papročius, tikėjimą, o taip pat ir žmonių sutaupas. Jos rūpinosi savo tautos žmoniškais. Bilietus į šį sąjungiečių rengimą galima gauti Apreiškimo parapijos raštinėje ir pas sąjungietes: Katilienę, telefon. MI 1-0949, Gagię — MI 7-4544. J. Kezienę ir kitas narys.

LB New Yorko rinkiminė komisija praneša, kad per neapsižūrėjimą netiksliai pristatė Kęstutį Čerkeliūną kandidatų sąrašuose. Turi būti: Kęstutis Čerkeliūnas, 48 metų, architektas ir žurnalistas. Už netikslumą LB N.Y. rinkiminė komisija atsiprašo.

Maironio liuanistinės mokyklos mokinių tėvų susirinkimas įvyks rugsėjo 26, šeštadienį, 11:45 val. ryto Holy Child mokyklos valgykloje. Numatyta ši dienotvarkė: mokyklos vedėjos pristatymas ir jos pranešimas, tėvų komiteto pranešimas, revizijos komisijos pranešimas, mokesčio už mokyklą nustatymas, klausimai ir sumanymai. Visus kviečia P. V. Gvil-dys, tėvų komiteto pirmininkas.

Moterų Vieniybės, minint 36 metines, tradicinę vakariene ruošia O'Henry's restoran, W. 4th St. ir Avenue of the Americas (6th. Ave.), New York, N. Y. Vakariene bus rugsėjo 23, trečiadienį, 6 val. vak. Elena Andriusienė yra šios organizacijos pirmininkė. O'Henry restoranas šią savaitę yra skyręs pagerbti Lietuvai ir pasi-puošęs Lietuvos trispalvėmis.

A. a. Konstancijos Bražienės prisiminimą pagerbdami, atsiuntė Balfui 30 dolerių auką New Yorko Poliklinika ir 20 dol. p. A. Milčienė.

Svarbus pranešimas visom organizacijom

Ar vyks pabaltiečių protestas demonstracijos prie Jungtinių Tautų š.m. spalio 18 ryšiu su JT 25 metų sukaktimi, priklausys grynai nuo to, kaip aktyviai New Yorko ir New Jersey pabaltiečių organizacijos, kurios remia ir išjungs į jos organizacinę darbą. Praeitą savaitę BATUNO šauktas lietuvių, latvių ir estų organizacijų atstovų susirinkimas dėl blo-goro buvo negausus ir šiuo metu nėra aišku, ar ta demonstracija yra organizuotina ar ne. Kadangi visiems pasirušimam laiko liko mažai, tad dar kartą šį penktadienį, rugsėjo 25 d., 7:30 v.v. estų studentų klubo "Rotalia" patalpose, 373 1 Ave., (prie 22 St.) N. Y., šaukiamas visų pabaltiečių atstovų pasitarimas. Visos organizacijos prašomos atkreipti dėmesį į šį viešą pranešimą, nes atskirų pakvietimų nebus siunčiama. Šis svarbus susirinkimas turės pasisakyti dėl spalio 18 demonstracijų prie Jungtinių Tautų.

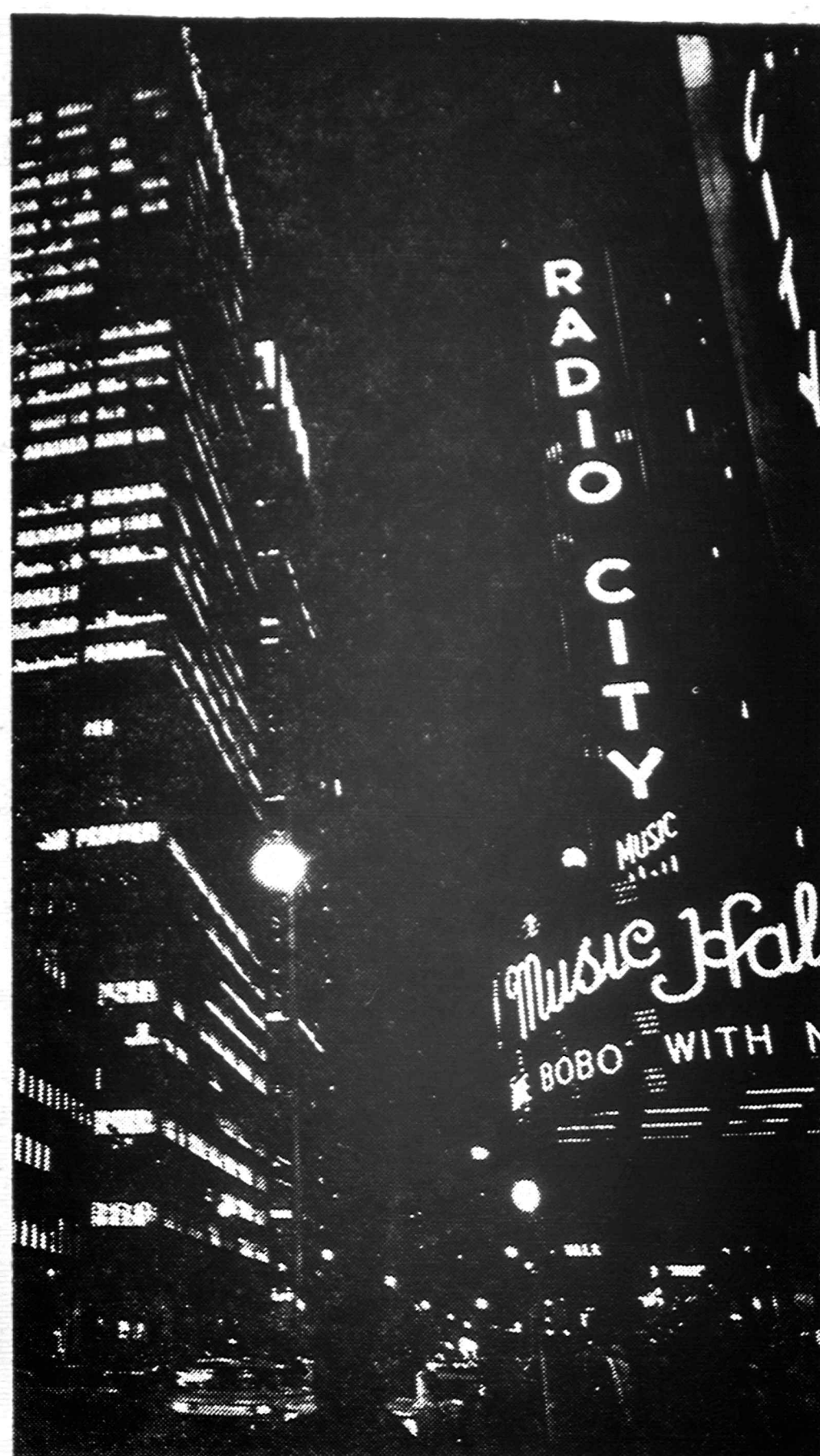
APIPLĖŠĖ LIETUVIŲ BAŽNYČIA

Jersey City, N. J., yra lietuvių Sv. Onos bažnyčia. Nedidelė tai bažnyčia ir pati parapija maža, nes iš čia lietuviai baigia išsikelti į kitus miestus. Klebonu čia yra kun. V. Karalevičius.

Praėjusį ketvirtadienį, rugsėjo 17, piktadariai apiplėšė tą bažnytelę. Įlindę per rūsio langus, jie išlaužė visas aukų dėžutes, ieškodami pinigų. Išnešė garsiakalbio aparatą.

Labai išvėrtė zakristiją. Ant grindų buvo pasikloję albą ir sudėję taures, kitus bažnytinčius indus. Atrodė, kad kas nors juos išbaidė, ir jie pabėgo, palikdami indus.

Bažnyčios rajone dažnai įvyksta plėšimai. Net autobusų dienos metu apiplėšė.

New Yorko garsusis teatras — Radio City nakties metu. Nuotr. V. Maželis

LIETUVIŲ FONDO SUVAŽIAVIMAS
RENGIAMAS NEW YORKE

Lietuvių Fondo New Yorko vajeaus komitetas pradėjo savo rudens darbus. Komitetas posėdžiavo rugsėjo 16 pas Jurgį Montvilą ir susipažino su padėtimis. Daugiausia kalbėta apie Lietuvių Fondo suvažiavimą.

Paprastai metinis Fondo narių suvažiavimas buvo šaukiamas pavasarį, kovo ar balandžio mėn., Chicagoje. Jau anksčiau buvo pasiūlyta, kad tokį suvažiavimą reikia surengti ir New York'e, kur Fondo veikla ypatingai gyva. Čia Fondui surinktos gana stambios aukos, per vieną pavasarį balių surinkta net 30,000 dol.

Rengiant tokį suvažiavimą New York'e, susirinktų daugiau Fondo narių iš šio Atlanto pakraščio, būtų patogiau pravesti didesnius vajeus, išjudinti žmones ir plačiau paskleisti pačią Fondo idėją. Visa tai išeitų ir gera ir būtų tik naudinga Fondui.

Posėdyje ir buvo nutarta tokį suvažiavimą rengti New York'e. Ryšium su tuo suvažiavimu ir buvo pertvarkytas visas komiteto darbas. Fondo darbų padaugėjo. Reikia ir daugiau žmonių sukviesti, įjungti daugiau jaunimo. Taip nutarta suorganizuoti net tris komitetus, vienas suvažiavimui rengti, kitas — pavasario banketui, o trečias — Fondo vajui. Suvažiavimo komiteto pirmininku pakviestas Antanas Diržys, pavasario balių komiteto pirmininku — Aleksandras Vakselis, gi vajeaus komiteto pirmininku — Antanas Sabalis.

Visi pirmininkai patys pasirenka savo bendradarbius. Jungtinio komiteto pirmininku pasiūlyta dr. Juozas Kazickas.

Iš pirmųjų darbų dabar ir bus — surasti suvažiavimui viešbutį ir užimti salę pavasario baliui.

Lietuvių dailininkų grafikos kūrinių — originalai tinka buto puošimui ir dovanoms. Pasirinkimas iš virš 100 skirtingų paveikslų. Skambinkite VI 9-2686.

Woodhaven North parduodamas pusiau privatus 3 šeimų namas. Pirmame aukšte 6 kambariai, antrame 2-3 kambarių butas. Kaina 35 tūkstančiai. Kreiptis į Pieper Agency VI 7-2242.

Lietuvių šeiminkė ieško vietos. Siūlyti nuo 6 iki 8 val. vakaro tel. (212) 782-3347.

Upstate New York, gražioj aplinkoj, dirbančiųjų tėvų šeima ieško patikimos, vaikams mylimos, namų šeimininkės, kuri apsiimtų gyventi šeimoj. Yra 2 mokyklinio amžiaus mergaitės. Geras atlyginimas ir darbo sąlygos su atskiru kambariu ir vonia. Informacijai skambinti vakarais (914) 359-2682.

Norinčiam ramiai gyventi prie lietuvių šeimos išnuomoti du arba trys kambariai su baldais. 1846 Fairview Ave., Vilson Boron, Easton, Pa. 180 42. Rami aplinka, tyras oras, arti krautuvės, valgyklos, bažnyčios, lietuvių gydytojai, ligoninė, bankai, vaistinės. Geras susisiekimas vietinis ir su New York'u bei Philadelphia ir kitom vietovėm. — M. Senkus.

Sveicariškų laikrodžių labai papigintomis kainomis galima gauti pas laikrodininką Stasį Citvarą. Laikrodžių gerumas visu 100 procentų garantuotas. Ypač rekomenduojama tiems, kurie nori siųsti į Lietuvą, nes tie laikrodžiai bus gerai patikrinti. Taip pat St. Citvaras priima laikrodžių pataisyti. Skambinti telefonu 846-3648.

BALFO JUBILIEJINĖ KNYGA

Balfo 25 metų sukaktį paminėti išleista knyga turi 287 puslapius ir apie 180 nuotraukų. Knygos išleidimą skatino ir tam reikalui lėšų sutelkė Balfo Chicagos apskritis. Visi darbai buvo nuveikti čia, Brooklyne, pasikvietus talkon suredaguoti dr. D. Jasaitį, padedant pačiai centro valdybai.

Knygoje rašo: kun. V. Martinkus — Ateitin žvelgiant, Leonardas Simutis — Balfo kūrimasis ir jo veiklos pradžia, prel. J. Končius — Balfas ir Tautos Karo Fondas, Kazys S. Karpis — Balfo vaidmuo II pasauliniam karui baigiantis, Albinas S. Trečiokas — Balfo centro valdybos veiklos apybraiža, prel. J. Končius — Balfas ir tarptautinės šalpos organizacijos, Domas Jasaitis — Balfas ir Lietuvos Raudonasis Kryžius Europoje, S. Čerienė — Mulks — Našlaičių Globos Komitetas, Emila Railienė — Mini Balfas — viena mylinti širdis. Ištraukos iš padėkos laiško. Kun. V. Pikturka apibūdina ilgąmetį Balfo reikalų vedėją kun. L. Jankų, Elena Armanienė — Balfo pagalba

lietuvių palikimuose.

Toliau supažindinama su Balfo tvarka, skelbiamas steigimo susirinkimo protokolai, Balfo garbės nariai ir direktoriai, garbės nariai pakelti direktorių nutarimu, Balfo direktoriai, pirmininkai, vicepirmininkai, generaliniai sekretoriai, finansų sekretoriai, reikalų vedėjai ir igaliojiniai Europoje, jubiliejinio seimo protokolai, sveikinimai seimui, apyskaitos, kun. dr. F. Gureckas — Skyrių reikšmė Balfo veikloje, Balfo Chicagos apskrities veiklos apybraiža.

Apžvelgiama visų Balfo skyrių veikla, o tų skyrių yra 43.

Knygą baigia dabartinis Balfo reikalų vedėjas kun. Pr. Geiščiūnas — Garbinga praeitis ir šviesi ateitis. Pačiame galė angliskai supažindinama, kas yra Balfas ir ką jis nuveikė.

Knygą atspaudė pranciškonų spaustuvė Brooklyne. Aplanką ir viršelį piešė Balfo valdybos narys dail. J. Bagdonas. Pranciškonų spaustuvėje ji dabar baigiama įristi ir aptvarkyti. Knygos kaina — 3 dol.

Batunas planuoja demonstracijas prie JT

Siemet Jungtinės Tautos šventia 25 metų sukaktį. Visą savaitę, pradedant spalio 19, bus iškilmės. Atvažiuos net 90 valstybių vyriausybės galvos, bus ir Sovietų Sąjungos premjeras Kosyginas ir čia numato susitikti su Nixonu. Svečiai čia pasakys daug kalbų ir išskels Jungtinių Tautų vertę.

Bet visi gerai žino, kad Jungtinės Tautos savo uždavinio neatlieka. Jos nepajėgė išskirti pavergtųjų klausimo, ypač kas liečia kraštus už geležinės uždangos. Pabaltijo kraštų laisvės klausimui nebuvo duota jokios eigos.

Batunas mano, kad dabar labai gera proga pajudinti Pabaltijo tautų reikalą. Batunas ir nutarė spalio 18, iškilmų išvakarėse, suorganizuoti masinę pabaltiečių manifestaciją ir protesto demonstracijas prie JT. Reikia Jungtinėm Tautom priminti tautų apsisprendimo laisvę ir reikalauti laisvės Lietuvai, Latvijai, Estijai ir kitom pavergtom tautom.

Taip pat planuojama prieš Jungtines Tautas išstatyti specialius plakatus, surengti motorkadą su atitinkamais šūkiais ir plakatais, suvesti spaudos konferenciją ir akredituoti žurnalistams prie JT išaiškinti padėtį.

Tai didelis žygis. Jis bus įmanomas tik visų pagalba. Svarbiausia čia finansinė pagalba. Praeitais metais Batunas rengė panašias demonstracijas prie JT ryšium su Ribbentropo-Molotovo pakto 30 metų sukaktimi. Nors ir buvo renkamos aukos, bet vistiek liko gana dideli nuostoliai. Tad dabar Batuno vadovybė kreipiasi į vadovaujančius pabaltiečių veiksmus, laukdama paramos. Bus kviečiamos visos organizacijos jau dabar planuoti ir rengtis, kaip dalyvauti demonstracijose.

Batunas prašo šiam reikalui aukas siųsti: United Baltic Appeal, 2789 Schurz Ave., Bronx, N. Y. 10465.

KEARNY, N.J.

Prapijos veikla vėl pagyvėjo. Vasaros metu ši nedidelė lietuvių kolonija lyg ir nebeįdėdavo savo įprastu keliu. Vietinė ilgiau, kiti trumpiau buvo palikę savo gyvenvietes ir išvykę į pamarius ir kalnus. Kai kas net vandenyną peržengė, nuvyko į Europą, dalyvavo lietuvių kopolčios šventinime Romoje. Tokių laimingųjų skaičiuje buvo Stasys ir Julija Skripkai ir Milda Grinevičiūtė.

Parapija su savo tradicine gegužine pradėjo vasarinį laikotarpį. Vasaros karščiai turėjo šiek tiek įtakos: pamazėlio žmonių pamaldose, retesni buvo įvairūs parapietų susirinkimai bei draugijų pobūviai. Kas buvo galima, atidėta velesniam laikui, labiau į rudenį.

Paskutiniu metu parapijos veikla ir vėl pagyvėjo. Prasidėjo bažnyčios šoriniai darbai: laisvos pastato plytos pakeistos naujomis, išvalyti ir sutaisyti vandens nubėgimo vamzdžiai, atnaujintas bažnyčios bokšto kryžius, kuris audros metu buvo numestas, ir atlikti kiti darbai.

Didelis dėmesys kreipiamas į parapiją mokyklą. Remontai, mokslo priemonės, dalis samdomų mokytojų ir kt. susiję su didėleis išlaidomis, o pajamų tiek nepajėgiama surinkti.

Parapijos klebonas kun. D. Pocius raštu priminė draugijom ir parapietiam, kad, vasa-

rai pasibaigus, vėl visi aktyviai įsijungtų į parapijos veiklą, idant metus būtų galima užbaigti su dideliu svoriu ir pasididžiavimu.

Kita veikla

Schuyler Savings and Loan Association of Kearny (Lietuvių Taupymo ir Skolinimo Dija) iš pagrindų remontuoja savo pastatą viduje ir iš lauko. Darbai greitai laiku bus baigti. Išpūdis geras ir patrauklus. Darbus prižiūri ir nurodymus teikia Julius Paknis, direktorių tarybos prezidentas.

Lietuvių Katalikų Moterų Sąjungos Kearny-Harrison kuopa Lietuvių Katalikų Bendruomenės Centro salėje rengia kortų vakarą. Sąjungietės svečius visada pavaišina savo pagamintais gardžiais pyragais ir kvepiančia kavute. Tikimasi ir šį kartą sulaukti gausiai žmonių.

Kearny-Harrison Balfo skyrius ruošiasi šių metų vajui, kurį pradės vykdyti spalio mėn. Nedidelė kolonija, bet jau eilę metų pastoviai kasmet į Balfo centrą nusiunčia 4000-5000 svarų drabužių ir 500-600 dolerių surinktų aukų bendrajai šalpai. Neaišku, kaip seksis šiemet, bet bus dedamos pastangos savo normą išpildyti.

J. Mėl.

Kultūros židinys, 361 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y., telefono numeris yra 827-9865.

Leiskite vaikus

ŠEŠTADIENINĖ
MOKYKLĄ!

LB New Yorko apygarda

Pranciškonų vienuolynas Kennebunkporte, Maine

Rudens ekskursija autobusu T. Petru Baniūnui (212) GL 2-2923, Broliui Kazimierui GL 5-7068, Marytei Šalinskienai — 296-2244. Rašyti: Darbininkas, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N. Y. 11221.

Autobusas išeina nuo T. Pranciškonų vienuolyno, 680 Bushwick Ave., Brooklyne, spalio 2 d., 4:30 pp. 5 val. sustoja prie Šalinskų šerminės, 84-02 Jamaica Ave., Woodhaven. Grįžtama spalio 4 d. vakarą.

Kelionė, 2 nakvynės ir 4 kartus valgis — asmeniui 42 dol. Bus aplankomos šventovės La

Salette, Ipswich, Mass. Kennebunkporte iškilmingos pamaldos. Gamos vaizdų bei medžių spalvų įvairumai. Kelionė gali dalyvauti New Yorko ir apylinkės lietuviai. Autobuse vietos numeruotos. Ankstiau užsiregistruavę gauna pirmąsias vietas. Gautas patogus, modernus autobusas.

Kelionės reikalais skambinti T. Petru Baniūnui (212) GL 2-2923, Broliui Kazimierui GL 5-7068, Marytei Šalinskienai — 296-2244. Rašyti: Darbininkas, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N. Y. 11221.

A + A
DR. LIDIJOS STANAITIENĖS

prisiminimui už jos vėję bus aukojamos gedulingos mišios rugsėjo 26 d., šeštadienį, 10 val. ryto Apreiškimo parapijos bažnyčioje, Brooklyne. Po pamaldų pas šventintąs jos paminklas Cypress Hills kapinėse. Nuodėdžiai kviečiame vėlonės bičiulius ir pažįstamus dalyvauti mišiose ir paminklo šventinimo apeigose.

Duktė Marina ir žentas Zigmās RAULINAIČIAI